ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՒՂԼԷՆԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պապը Ալի ճատտէսի 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

10 ՓԱՐԱ

ارمنیجه یومی سورهاندك غزتەسی
صاحب امتیازی د. جیوەلله
ادارەخانەسی
باب عالی جادەسی نومرو ۲۰

Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20. Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵԹ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ Խմբագրութեան ուղղուած ո և է գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ կը սկսին ամեն ամսոյ 10ին, 20ին և 30ին

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ	ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ Թղթատարի ծախքը իր վրայ	ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ Թղթատարի ծախքը իր վրայ	ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 75	12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100	12 ամիսը կանխիկ ֆր. 22	Մէկ անգամի համար տողը 5 ղշ.
6 » » » 40	6 » » » 50	6 » » » 11	Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ
ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ
ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ

ՔՈՆԻԱՅԻ

ԳՈՐԳԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԻՆ ԱՌԹԻՒ

Ներքին լուրերու բաժնին մէջ քանիցս առիթ ունեցանք տեղեկութիւններ տալու Քոնիայի մէջ տեղւոյն կուսակալ Վսեմ. Ֆերիտ փաշայի նախաձեռնութեամբ կազմակերպուած և բացուած գորգի ցուցահանդէսին վրայ։

Այս ցուցահանդէսին կազմակերպութիւնը ապացոյց մըն է թէ Քոնիայի կուսակալը՝ գիտակից դարուս յառաջդիմական ոգիին և պահանջումներուն՝ շատ լաւ ըմբռնած է սա պարագան թէ իր պաշտօնը օրուան ընթացիկ գործերը վարելէն զատ, կը կայանայ նաև երկրին տնտեսական, առեւտրական, ճարտարարուեստական զարգացման միջոց մը տալուն մէջ. այնպէս որ ինչպէս կը կարդանք միշտ թերթերու մէջ, Ֆերիտ փաշա Քոնիայի նահանգին կուսակալութեան կոչուելէն ի վեր «տիպար նահանգ» մը ընել յաջողած է զայն, ինչպէս կան «տիպար ագարակներ» են.։ Յիշեալ անձնաւորութիւնը պէտք եղած ջանքը տանելով հանդերձ հողագործութեան զարգացման, որ մեծագոյն բարիքն է մեր երկրին, և լաւագոյն զբաղումը մեր երկրացիներուն համար, մասնաւորաբար զօրաւոր օժանդակութիւն մը նուիրած է տարազագործութեան ճիւղին, ամէն տեսակ նիւթական և բարոյական քաջալերութիւն ընձեռելով այդ ճիւղին հետեւողներուն։

Երկրի մը բարգաւաճումը ապահով կերպով ձեռք բերելու համար, ուրիշ շատ մը յատկութիւններու և պայմաններու հետ մէկտեղ, անհրաժեշտ է նաեւ յարատեւութեան ոգին։ Ստոյգ է թէ ուրիշ գաւառներու մէջ այս կարգի ձեռնարկութիւններ ալ լսուած են, բայց անոնցմէ քիչեր են որ գործնական արդիւնք մը յառաջ կը բերեն, գրեթէ սա միակ պատճառաւ որ յարատեւող ոգին պակսած է յաճախ, այդ ձեռնարկները յաջողապէս ի գլուխ հանելու համար։

Այս բանը չպակսեցաւ Քոնիայի կուսակալին, որ Քոնիայի գորգի ցուցահանդէսին կազմակերպութեանը առթիւ ցոյց տուաւ թէ ի՛նչ պէտք է ընել երկրի մը յառաջդիմութիւնը ձեռք բերելու համար, և ամենուն առջեւ պարզեց Քոնիայի նահանգին ճարտարագործութեան՝ այդ ճիւղին մէջ ունեցած յաջողութիւնը,

Քոնիայի այս գորգի ցուցահանդէսէն յառաջ գալիք օգտակար արդիւնքները մէկէ աւելի են։ Նախ առաջին է ըսել թէ այդ ցուցահանդէսը որ Քոնիայի նահանգին և մէկ քանի մերձակայ քաղաքներու գործագործութեան մէջ ըրած յառաջդիմութեան ապացոյցն է, նոր ազդեցութիւն մը եւ առանց մը պիտի մղէ այդ գեղեցիկ արուեստին հետեւողներուն մէջ, և ասոր շնորհիւ աստիճան մը եւս պիտի յառաջդիմէ գործագործութիւնը։ Եւ առաջին է ըսել թէ գործաշինութեան արուեստին հետեւողներուն և անոր վաճառականութեամբ զբաղողներուն ձեռք բերած փայլուն յաջողութիւնը ամէն մարդ տեսնելով, հետզհետէ ուրիշներ ալ պիտի սկսին հետեւիլ այդ ճիւղին, և այսպէս նոր զարկ մը պիտի տրուի այդ ճարտարարուեստին, որ կարծենք ամէնէն կարեւոր տեղը կը բռնէ Թուրքիայէն արտածուող բանուած ապրանքներուն մէջ, քանի որ Թուրքիոյ գլխաւոր արտածութիւնները՝ իր խամ, չբանուած բնական բերքերն են, ինչպէս թիֆթիք, աֆիոն, գաղի խէժ, բուրդ, բամպակ, են. են.։ Ասիկայ շատ գոհացուցիչ արդիւնք մըն է ինքնին, քանի որ գորգի արտածման համար անսահման հրապարակ կայ միշտ ճարտարագործին և վաճառականին առջեւ, բաւական է որ ապրանքները միշտ պահեն իրենց ազնուութիւնը, և կեղծ, դիւրեղծանելի գոյներով և տգեղ բանուածքով վարկաբեկ չըլլան Եւրոպական, Ամերիկեան, կամ մէկ բառով, բոլոր միջազգային հրապարակներուն վրայ։

Գորգի վաճառականութեամբ զբաղողները, և մեր երկրին տնտեսական բարգաւաճման հետեւողները շատ լաւ գիտեն սա անուրանալի ճշմարտութիւնը թէ արտասահմանէն եկած գորգի խնդրանքը անհամեմատ կերպով աւելի է Թուրքիոյ մէջ արտադրուածէն։ Հետեւաբար արտադրութեանց աւելնալը երբեք չի նուազեցներ ապրանքին արժէքը։ Ընդհակառակն եթէ տրամադրելի ապրանքներու քանակութիւնը աւելնայ, միշտ կարելութիւն և հաւանականութիւն կայ նորանոր հրապարակներ գտնել Օսմ. գեղեցիկ գորգերը արտածելու, և այսպէս ամենամեծ զարկ մը տալու երկրին արտածման վաճառականութեան, որ նոյն համեմատութեամբ ոսկիի ներածումը կը նշանակէ, այն օրհնեալ դեղին մետաղին, առանց որոյ բնաւ գործ չի դառնար մասնաւորապէս այս նիւթականացած դարուն մէջ, և որուն եթէ կարեւոր մէկ մասը վաճառականներուն, միջնորդներուն գրպանը ուռեցնելու կը ծառայէ, միշտ տրամադրելի կը մնայ աւելի բաւական կարեւոր գումար մը, գործաշինութեան գործաւորները բաժնուելով, բարեկեցութեան սատար մը ըլլալու երկրին էն հեռաւոր գաւառներու բնակիչներուն մէջ։

Բայց Քոնիայի գորգի ցուցահանդէսը նիւթական այս օգուտէն ուրիշ աւելի բարձր նշանակութիւն մըն ալ ունի։ Փոքր Ասիոյ մէջ կազմակերպուած առաջին Արուեստահանդէսն է այն, Եւրոպայի մէջ ամէն տարի կազմակերպուած բազմաթիւ մասնաւոր կամ միջազգային Արուեստահանդէսներու նման, որոնք մեծ սատար մը և քաջալեր մը կ՚ըլլան բնիկ արհեստներու և արուեստներու զարգացման։

Քոնիայէն հասած լուրերէ կը տեղեկանանք թէ յիշեալ ցուցահանդէսը ամէն օր աւելի քան հինգ հարիւր հետաքրքիր այցելուներ կը դիմեն։ Այս այցելուներու մեծ մասը գիւղացիներ են, որոնց համար նոր աշխարհ մըն է այդ ցուցահանդէսը, իրագիտութեան գեղեցիկ դաս մը, որմէ ապահով ենք թէ մեծապէս պիտի օգտուին անոնք, որքան ալ տակաւին միտքերնին անպատրաստ ըլլայ բազմաթիւ օգտակար ծանօթութիւններ մէկէն ամբարելու, և անոնցմէ դրական, անմիջական արդիւնքներ քաղելու։ Հետեւաբար գորգի ցուցահանդէսը իր նիւթական օգուտէն դուրս, անկէ շատ աւելի բարձր արդիւնք մը պիտի ունենայ, պատճառ ըլլալով որ անոնք աչքերնին խոշոր խոշոր բանան պարզուած գեղեցիկ արդիւնքները տեսնելով, միտքերնին հետզհետէ արթննայ, և այդ պարզուկ գիւղացիները մղուին մտնելու յառաջդիմութեան նոր շաւղի մը մէջ։

Ահա բարոյական շատ գեղեցիկ արդիւնք մը, որ ապահով ենք թէ ընթերցողները համակարծիք պիտի գտնուին մեզի եթէ ըսենք թէ նիւթականէն շատ աւելի մեծ և հիմնական նշանակութիւն մը ունի։

Ուստի նիւթական թէ բարոյական տեսակէտներով, փափաքելի էր որ նմանօրինակ ցուցահանդէսներ կազմակերպուէին Փոքր Ասիոյ ուրիշ նահանգներուն մէջ ալ, գործագործութեան կամ տարազագործութեան ուրիշ ո և է մէկ ճիւղին, և կամ ճարտարարուեստի այս կամ այն արտադրութիւնները ցուցադրուելու համար, ջանալով այսպէս երկրին ամէն կողմերը յառաջ բերել նիւթական կամ բարոյական այն գեղեցիկ արդիւնքները, որոնց վրայ համառօտ ակնարկ մը նետեցինք քիչ մը վերը։

Բայց չենք կրնար խօսքերնիս վերջացնել, առանց կրկնելու աւելի առաջ ալ զանազան առիթներու մէջ մեր յայտնած սա խօսքը թէ՝ մեր հասարակութիւնը՝ ինչպէս իր կրթական և եկեղեցական բոլոր գործերուն կարգադրութիւնը պէտք չէ իր Թեմական Առաջնորդներէն սպասէ, այնպէս ալ իր գաւառին առեւտրական, ճարտարագործական զարգացման բոլոր մղումն ալ պէտք չէ սպասէ նոյն նահանգին կամ գաւառին իշխանութեան գլուխը գտնուողներէն։ Պարզ ժողովուրդը, առեւտրական, արհեստաւոր, մարդիկը պէտք է երկրորդեն կառավարական գործերու գլուխը գտնուողներուն ըրած ջանքերը, և անոնց բարեացակամութենէն օգտուելով, իրենք եւս ըլլան ջանադիր նորանոր յառաջդիմութիւններ վաստըկելու կրթական թէ առեւտրական ասպարէզներու մէջ, ճարտարագործութեան մէջ, վերջապէս այն ամէն բաներուն մէջ, որոնք երկրի մը բարգաւաճումը կ՚ապահովեն։

Ասիկայ է իրենց պարտականութիւնը հանդէպ հանրութեան օգտին, և նոյն իսկ իրենց շահուն տեսակէտով։

Զ.

ՊԱՐՍԿԱՀԱՅԵՐՈՒ ԳՈՐԾԵՐ

ԿՐԿՆԱԿ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ

Վեհ. Շահը իր մէկ նոր հրովարտակով Թաւրիզի Հայ. բարեգործական մարմինը իր հովանաւորութեան տակ առած է։ Այս հայրական բարձր շնորհը մեծ գոհունակութիւն պատճառած է նոյն ընկերութեան և Հայ հասարակութեան։ Երանի՛ թէ այդ ընկերութեան վարչութիւնը հետամուտ և գիտակ Տիկիններէ կազմուած ըլլար, և նոյն մարմինը պահէր իր բարձրութեան վրայ, և անոր կոչումին համապատասխան գործունէութիւն մը ցոյց տար։ Բայց ցաւ ի սիրտ կը յայտնենք թէ ներկայ վարչութիւնը բոլորովին անգործութեան դատապարտած է ընկերութիւնը, անտես է առած նոյն իսկ կանոնագրով գծուած պարտականութիւնները։ Փոխանակ իր ջանքերը միացնելու և Առողջապահական? հասարակութեան ճշմարիտ մայրեր պատրաստելու, աննպատակ կը ցրուէ զանոնք և բնաւ խնամք չի տանիր իրեն յանձնուած եգական սեռի կրթութեան ու դաստիարակութեան։

Իբրեւ փաստ մէջ բերենք վերջին օրերս կատարուած հետեւեալ երկու դէպքերը.—

Ինչպէս Սուրհանդակ եւս մեծ գոհունակութեամբ յիշած էր, Դաւրէժի երկու կանանց ընկերութեան վարչութիւնները որոշած են արհեստանոցի աշակերտուհիներուն հրաման տալ ներկայ գտնուելու Լսարաններուն, չափահասներու զարգացման միակ միջոցը նկատելով այդ հաստատութիւնը։ Բայց վերջերս, նոյն ընկերութեան արհեստանոցին վարժուհին (խիստ պահպանողական) ուսուցչական խմբին հետ անհնազանդ? (կը չշտենք այս մասին) թշնամանելով, իր վրէժը լուծած է, արգիլելով աշակերտուհիները Լսարան յաճախելէ։ Եւ ընկերութեան վարչութիւնը այս անօրինութիւնը լսելով, որ և է կարգադրութիւն չէ ըրած և ինքն ալ մեղսակից գտնուած է յիշեալ վարժուհիին, Միեւնոյն վարժուհին արգիլուած է աշակերտուհիներուն դպրոցի մանկական գրադարանէն կարդալու գիրք փոխ առնել, մինչդեռ մինչեւ ցարդ սովորութիւն էր և օրիորդները մեծապէս կ՚օգտուէին այդ գիրքերէն, ինքնազարգացման նպաստելով։ Այս յետադիմական կարգադրութիւնն ալ ընկերութեան վարչութեան հաւանութեանը արժանացած է, այն վարչութեան որուն գլուխը կը գտնուի անգրագէտ, ագէտ և յամառ խմբապետ մը, իր շուրջը հաւաքելով իրեն նմանները։

Այս կերպո՞վ է որ ուսեալ և բարեկիրթ սերունդներ պիտի պատրաստեն։ Վեհ. Շահին շնորհած հրովարտակը թէեւ ունի իր բարոյական մեծ նշանակութիւնը, սակայն այս կարգի վնասակար և յետադիմական ուղղութիւններու հանդէպ իր այդ նշանակութիւնն ալ կը կորսնցնէ։ Գործ պէտք է, գործ մեր մանուկները կրթելու համար և ոչ թէ աչք շլացնող խաբեպատիր երեւոյթներ։ Պարսկահայերուն հարկաւոր է այնպիսի սերունդ մը, որ իր դաստիարակութեամբ, ուսումով ու գիտութիւնով բարեփոխէ Պարսկահայերուն խաւարական նախանձ մթնոլորտը։

... Վերոյիշեալ տխրահռչակ մարմինէն զատ Դավրէժի մէջ կայ ուրիշ Հայուհեաց Բարեգործական մարմին մը, որ կը կոչուի «Աստղատուական»։ Այս մարմինին հիմնադիր և ղեկավարող ոյժը կը ներկայացնէ Տիկին Հեղինէ Ժորժ, բաւական կրթուած և ուսում առած կին մը, որ իր լոկ անձնական ջանքերով հիմնած ու յառաջ տարած է այդ մարմինը։ Ղալայ թաղին մէջ ունի բացած Մանկապարտէզ, կարուձեւի Արհեստանոց, նոյն թաղի դպրոցին մէկ քանի չքաւոր աշակերտուհիներուն դպրոցական և այլ պէտքերը կը հոգայ, բացած է գիւղական դպրոցներ։ Մենք շատ խստապահանջ չենք այս ընկերութեան հանդէպ, որովհետեւ իր կանոնագիրը և ծրագիր? չեն տար աւելին պահանջելու։ Բայց կարող ենք ընդհանուր առմամբ պահանջել, որ երկու ընկերութիւններն ալ կամ փակեն արհեստանոցները և կամ կարուձեւի հետ նաեւ աշակերտուհիներուն մտաւոր զարգացմանը, ընկալեան? ու զօրացնեն անոնց մտաւոր պաշարը։ Մեզի համար փակելը աւելի արդարանական? և օգտակար է, որովհետեւ արհեստանոցին մէջ 3 երկար տարիներ ժամավաճառ եղող աշակերտուհիներէն և ոչ մէկը կարող է ճաշակաւոր կերպով զգեստ իր օժիտը պատրաստել, իր սովորական հագուստը կարել։ Երբ նեղը մնան ուրիշ դերձակներու կը դիմեն։ Մանաւանդ ճաշակի ու ձեւի պակասութիւնը իրենց հագուստին վրայ կը փայլի։ Անճոռնի զարդեր, տարիքի և համեստութեան անպատշաճ գոյներ ու ձեւեր են.։ Տեսած եմ արհեստանոցի օրիորդներ, որոնք այնպիսի անճոռնի գլխարկներ կը կրէին, որ Եւրոպայի մէջ տանտիկ? կրող օրիորդներուն ուրիշ անուն կուտային։

Ուրեմն արհեստանոցները չեն կրցած տալ աշակերտուհիներուն ո՛չ ձեւ և ոչ ալ ճաշակ, այլ միայն նորոյթին (մօտա) այլանդակութիւնը ու սխալ հասկացողութիւնը։ Ու նոյն իսկ մօտային ուղիղ հասկացողութիւնն ալ աւելորդ է, քանի որ այստեղի եգական սեռը հոս գալած ժամանակ, շատ անգամ գլուխ կը կապեն, այսինքն գլխարկ դնելու անպարժան? գլուխ կը զարդարեն։ Արհեստանոցներու համար ծախսուած գումարները եթէ աղջկանց դաստիարակութեան նուիրուէին, աւելի մեծ բարիք ու օգուտ կ՚արտադրէին։ ...

Դաւրէժ

ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԶԱՆԱԶԱՆ ՃԻՒՂԵՐԸ

ԱՍՏԵՂԱԳԻՏԱԿԱՆ(*)

(ԽՆԴՐԱՆՔԻ ՄԸ ԱՌԹԻՒ)

Տիքօ-Պրահէէն յետոյ նշանաւոր աստեղագէտը հանդիսացաւ Քեփլէր, որ ճշդեց ու կատարելագործեց Կոպեռնիկեան դրութիւնը, գծելով այն երեք մեծ օրէնքները որոնք կ՚ուղեկցեն մոլորակներու շարժմանց։

(*) Տես Սուրհանդակի 670 թիւը։

Թուականի կարգով, առաջին անգամ թափանցեց սա օրէնքին թէ՝ «մոլորակները իրենց կեդրոնին շուրջը հաւասար ժամանակներու մէջ հաւասար միջոցներ կը կտրեն անհաւասար աղեղներով»։ Երկրորդ օրէնքով վեր ի վայր տապալեց հիներու այն կարծիքը թէ՝ «մոլորակները իրենց շարժումով բոլորաձեւ շրջանակներ կը գծեն»։ Զանազան փորձերով ստուգեց և հաստատեց թէ իրաւամբ «մոլորակները ձուաձեւ բոլորակներու մէջ կը շարժին իրենց վառարաններէն մին ունենալով ոլորտ?»։ Արէսի (Հրատ) շարժմանց ուսումնասիրութեամբ էր որ Քեփլէր, իր վարպետին Տիքօի ըրած զննութիւններէն յաջողեցաւ ինը տարուան անխոնջ աշխատութեամբ եզրակացնել վերոյիշեալ երկու օրէնքները, զորս նուիրագործեց, իր երկասիրութիւններէն մին (De stella martis sea physica coelestis) բոլորովին անոնց յատկացնելով։ Ինը տարի յետոյ Քեփլէր գտաւ երրորդ օրէնքը, որով կարելի է հաշուել մոլորակներու արեւէն ունեցած հեռաւորութիւնը, իրենց շարժման ժամանակին համեմատ «մոլորակներու շրջանառութեան ժամանակաց քառակուսիները կը համեմատին իրենց հեռաւորութեան խորանարդին հետ»։ Տեսէք թէ իր գործերէն մէկուն (Harmonices mundi libri (1619) մէջ ինչպէս կը խօսի այս մասին. «Պրահէի դիտակով և երկարախոհ զննութիւններովս մոլորակային շաւիղներուն (Orbite) ճշգրիտ տարածութիւնը գտնելէ յետոյ, յաջողեցայ գտնել նաեւ այս օրէնքը։ 1618 Մարտ 8ին առաջին անգամ յղացայ գաղափարը, բայց զանազան հաշիւներէ վերջ, իբր սխալ զայն մերժեցի։ Մայիս 15ին մտքիս մէջ կաթեց նոյն այն գաղափարը աւելի լուսաւոր և աւելի փայլուն։ Պրահէի զննութեանց վրայ 17 տարի աշխատելէ յետոյ նորանոր խորհրդածութիւններով և խոկումներով վերջապէս յաջողեցայ այս մեծ օրէնքին ճշդութիւնն ստուգել»։

Քեփլէրի կը պարտինք ուրիշ արժէքաւոր աշխատութիւններ։ Առաջին անգամ ինքը ուսումնասիրեց բեկբեկումը, բացատրեց տեսութեան մեքենականութիւնը և տիեզերական ձգողութեան վրայ կարծիք յայտնեց։ Նեւտոնի վերապահուած էր այս վերջնոյն լուծումը։ Զօրաւոր և կորովի իմացականութեամբ օժտուած փառամոլ? մեծ մարդն էր Քեփլէր, տիեզերածնական (Cosmogonique) խոլ մտածութիւններ և եզական անհեթեթ? ... սփռեց հոս ու հոն. սակայն չափազանցութեան մէջ ունեցած իր ներհուն ու եզական հմտութեանց շնորհիւ, յաջողեցաւ ժամանակին միստիքական գաղափարներուն խորերէն ցոլացնել ճշմարտութիւնը։ Վիւրթեմպերկի Ուէյլ գիւղաքաղաքը ծնաւ 1571 դեկտ. 17ին, և մեռաւ Ռաթիզպոն 1631 նոյ. 15ին, 60 տարուան յուզումնալից կենդանաւորութենէ մը յետոյ։ Պարկեշտ ու աղքատիկ ծնողաց զաւակ, Թիւպինկէն զրկուեցաւ աստուածաբանութիւն սովրելու համար. բայց ինք նախընտրեց չափագիտութիւնը և աստեղագիտութիւնը, զորս մեծ խանդով մշակեց։ 23 տարեկան հազիւ կար երբ Կրացի (Ստիրիոյ մէջ) համալսարանին ուսուցիչ կարգուեցաւ։ Իբր բողոքական Ստիրիայէն վտարուելով Պրահա գնաց (1600), Տիքօ-Պրահէ որ այն ատեն Ռուտոլֆ կայսեր խնամոց տակ կը գտնուէր, զինք Պրահա հրաւիրեց իրեն աշխատակցելու համար, և տարա մեռնելով անոր թողուց իր աշխատանոցը՝ իր բոլոր կազմածով ու զննութեանց արդիւնքներով։ Քեփլէր հոն գծեց այն երեք մեծ օրէնքները, որոնց կապուած է անմահ իր անունը։ Տարիներ վերջը Քեփլէր դրամական անձկութեան մէջ իյնալով պարտաւորուեցաւ Պրահան թողուլ և Լէնցի (Վերին Աւստրիոյ մէջ, Դանուբի վրայ) ուսուցիչ ըլլալ։ Բազմաթիւ ընտանեաց հայր ըլլալով թշուառութեան մէջ մեռաւ չկրնալով ստանալ իր թոշակը։

Քեփլէրի նման Կալիլէոս եւս առանց վարանելու ընդունեց Կոպեռնիկեան դրութիւնը, և իր համբաւաւոր Տրամախօսութեան (Dialogue) մէջ հին ու նոր դրութիւնները պարզելու համար հալածանքներ կրեց։ 1564 փետր. 15ին ծնաւ Բիզա-

յի մէջ։ Ցունական և Լատինական գրականութեան մէջ փայլուն ուսումնասիրութիւններ ըրաւ, բուսական նշանաւոր հանդիսացաւ նաև նկարչութեան և երաժշտութեան մէջ։ 19 տարեկան Բիզայի համալսարանին մէջ բժշկութեան հետեւեցաւ։ 23 տարեկան Ֆիորէնցա վերադարձաւ իր ծնողաց քով, և պատճառութիւններ ձեռք բերելով երկրաչափութեամբ պարապեցաւ։ 1578ին Բիզայի համալսարանին ուսուցիչ կարգուեցաւ, և այս տեղիները գտաւ «մարմնոց անկման օրէնքը»։ Ի վերջոյ Բատուայի համալսարանին դասատու եղած պահուն հնարեց ջերմաչափը և «Կալիլեան դիտակը», որուն միջոցաւ նշմարեց լուսնի երկրորդական լոյսը, Լուսնթագի լուսինները, Արուսեակի (Venus) երեւումները և արեւին բիծերը։

Այս գործերը քննութեան և խուզարկութեան անսահման տարածութիւն մը պարզեց գիտուններուն առջեւ։ Կալիլէոս իր անունը յաւէտ անմահացուց այս գործերով ըրած զանազան գիւտերուն շնորհիւ։ Հաւատաքննութեան հանդէպ Կալիլէոս բռնադատուեցաւ պահ մը ուրանալ իր ստուգած ճշմարտութիւնները, բայց իր համոզումներուն վրայ հաստատուն, հուսկ ապա արտասանեց այս խօսքը e pur si mouve (Եւ սակայն կը դառնայ) որ զինքը նոյնքան և աւելի բարձրացուց յաչս Մարդկութեան։ 74 տարեկան էր Կալիլէոս, երբ իր աչքերը — որ երբեմն անսահմանը կը դիտէին — այլ եւս բան մը չէին տեսներ։ 78 տարեկան մեռաւ Ֆիօրէնցայի շրջակայքը։

ԺԷ. դարէն վերջ, Կոպէռնիկի, Քէփլէրի և Կալիլէոսի յիշատակելի գիւտերէն յետոյ, աստղագիտութիւնը սկսաւ հսկայ քայլեր առնել։ Շատ մը աստղագէտներ փայլեցան, որոնց մէջ նշանաւոր հանդիսացան ԺԷ. դարուն Տօքդ. Քասինի՝ որ ճշդեց Լուսնթագի, Հրատի և Արուսեակի թաւալումն ու Երեւակի չորս արբանեակները՝ Հիւկէն, Ռօմէն և Հալլէյ, ԺԸ. դարուն Լաղայլ Ֆրանսացին, Մայէր Գերմանացին և Պրատլէյ։

Յաջորդ յօդուածով պիտի խօսիմ Նեւտոնի, Լափլասի և ուրիշ քանի մը նշանաւոր աստղագիտաց վրայ որով կը յուսամ պէտք եղած ծանօթութիւնները տուած ըլլալ աստղագիտութեան պատմութեան մասին։ ՄԻՔԱՅԷԼ ՆԱԼՊԱՆԴԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսը առջի օրը իր տեղեկագիրը կարդաց հունգարական պատուիրակութեան արտաքին գործերու յանձնաժողովին առջեւ։ Նախ սկսաւ նկարագրել Չինու կացութիւնը։ Ըսաւ թէ Աւստրիա-Հունգարիա, իբրեւ մեծ տէրութիւն՝ իր պարտականութեանց պահանջմամբ մասնակցած է տէրութեանց հաւաքական գործին։ Պատճառաբանեց այն սկզբունքները զորս Աւստրիա-Հունգարիա այդ հաւաքական գործին մէջ իրեն համար որոշած է, այն անհրաժեշտ պէտքին բերմունքով որ կայ տէրութեան զօրութիւնները անաղարտ պահելու համար՝ երբ աւելի կարեւոր ու անհատական շահեր խնդրոյ առարկայ ըլլան։ Կոմսը շարունակեց.— «Առաջուընէ բոլորովին դուրս ձգուած էր՝ վերոյիշեալ հաւաքական գործունէութիւնը՝ գաղթային քաղաքականութեան մը ի նըպաստ շահագործելու գաղափարը։ Գալով Եւրոպայի քաղաքական կացութեան, կարգ մը անհաճոյ նշաններու պատճառաւ անկարելի է շատ վստահելի կերպով ըսել թէ անցեալ տարիներու խաղաղ զարգացումը առաջիկային պիտի շարունակուի հանդարտօրէն, թէեւ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և Ռուսիոյ բարեկամական համաձայնութիւնը խիստ թանկագին երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ աւստրիա-ռուսական յարաբերութեանց վիճակը վտանգաւոր կարգ մը դէպքերու հակահարուածին դէմ, սակայն այդ համաձայնութիւնը, հակառակ իր ազդեցիկ հանգամանքին, չի կրնար համայնապարփակ դեր մը նկատուիլ ամէն տեսակ անակնկալներու դէմ։ Կարգ մը նշաններ կը յորդորեն նաև զգոյշ կենալ։ Աւստրիա-Հունգարիա որ և է հողային շահ ձեռք բերելու ձգտումով չէ, ուստի չի կրնար հանդուրժել որ իրմէ արդի կացութեան դէմ ո և է ձեռնարկ ըլլայ։ Նաև թող չի տար որ իր կենսական շահերուն վնասելու հանգամանք ունեցող փոփոխութիւններ ըլլան։ Առհասարակ մինչ ամենէն գլխաւոր կէտը պիտի ըլլայ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ քաղաքականութեան։

«Աւստրիա-Հունգարիա պիտի չվարանի հարկ եղած կերպով ընդդիմանալ այս կամ այն նպաստաւորելու համար ըլլալիք գործերուն, և այդ քաղաքականութիւնը այդ մասին ոեւէ կասկածի տեղի չի թողուր։ Պուլկարիա հիմա ուղիղ ընթացքի մը կը հետեւի։ Գալով Սերպիոյ, Աւստրիա-Հունգարիա ուրիշ բան չի կրնար ընել, եթէ ոչ լաւագոյն յաջողութիւնը մաղթել անոր հիմնական նոր օրէնքին և ըրած ջանքերուն, այն յուսով որ այդ ամէնքը պիտի օգնեն փարատելու այն տեսակ դէպքեր, որոնք կրնան վնասել երկու երկիրներու բարւոք յարաբերութեանց։ Թուրքիոյ հետ առեւտրական պայմանագրութեան կարգադրութիւնը գոհացուցիչ պարագայ մըն է, իբրեւ ընդհանուր խաղաղութեան ծառայող երաշխաւորութիւն մը։ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ քաղաքականութիւնը իր ընթացքը կը շարունակէ, սերտ յարաբերութիւններ պահելով իր դաշնակիցներուն հետ, և վստահ ըլլալով միւս տէրութեանց, և մանաւանդ իր դրացիին՝ Ռուսիոյ հետ ունեցած յարաբերութեանց վրայ։ Վստահ եմ թէ այս հիմը մեծ փորձի մը լաւ արդիւնքներ առած է, անփոփոխ պիտի մնայ նաեւ ապագային մէջ»։ Կոլուխովսքի կոմսը յետոյ յայտարարեց թէ պէտք չէ ջանքեր ընել, որպէս զի քաղաքական դաշնակցութեան խնդիրը մեծապէս յարաբերութիւն ունենայ կնքուելիք առեւտրական դաշնագրութեանց հետ։ Համոզում յայտնեց թէ Գերմանիոյ ու Իտալիոյ հետ կապուած բանակցութիւնները պատահական վէճերու մասին՝ արդար կարգադրութիւն մը յառաջ պիտի բերեն։ «Եռեակ Զինակցութեան համար տաւելութիւնները, ըսաւ, այնքան յայտնի են զորս կարելի չէ լքանել։ Պատասխանատու և վարիչ շրջանակները ո՛չ մէկ երկրին մէջ և ոչ ուրիշ տեղ պիտի չընդունին այն վտանգաւոր տեսութիւնը որ պետական պատճառով առաջ եկած պահանջումները ստորադասելով նիւթական նկատումներու, կ'ուզէ որ քաղաքային դաշնակցութիւնները կախում ունենան առեւտրական խնդիրներու արդիւնքէն։ Ուրեմն պէտք է այդ տեսակ շարժումներու դէմ պայքար մղել, լուսաւորելով հանրային կարծիքը։ Բոլոր դաշնակիցներուն հետ բարեկամական յարաբերութիւններ կը տածենք՝ խաղաղութեան պահպանման օգտին համար։ Կը յուսամ որ պատեհ առթիւ կարծիքներու փոխանակութիւնը և փոխադարձ շահերու արդարութեամբ նկատողութեան առնուիլը, ինչ որ յաջողութեամբ ազդեցուցուեցաւ Չինու մէջ, ապագային համար ալ միեւնոյն արդիւնքը տան»։ Կոմս Կոլուխովսքի, իր տեղեկագրին ընթերցումը շարունակելով, յայտարարեց թէ Ռուսիոյ հետ եղած կարգադրութեան մասին կը կրկնէ թէ չորս տարի առաջ կարծեաց փոխանակութիւն մը եղածէ Բալկանեան թերակղզիի շուրջ, որ կը ցուցնէ թէ Ռուսիոյ և Աւստրիոյ-Հունգարիոյ միջեւ չկայ այնպիսի վէճ մը, որ բարեկամական և երկու կողմէ ցոյց տրուած լաւ տրամադրութիւններով չկարգադրուի, փոխադարձ զիջողականութիւն պահպանելով։ Այս կարգադրութեան համաձայն, համակարծիք գտնուած ենք թէ այն ամէն խնդրի մէջ ուր համաձայնութեան մը պէտք կայ, կարելի եղածին չափ համապատասխանելով ամէնուն արդար շահերուն, որ և է գէշ ազդեցութիւն մը ի գործ չդրուի տեսակէտ յարաբերութեանց վրայ։ Երբեք խնդիր չէ եղած բացարձակ դաշնագրի մը կամ դաշնակցութեան մը համար, այլ նախարարը շահերու շրջանակին կարծեցեալ բաժանման դէմ խօսուած է միշտ, նկատելով որ այդպիսի ընթացք մը աւելի պիտի չէր վէճի պատճառ եղող կէտերը։ Երկու տէրութեանց ջանքերը կը ձգտին սա հաւաքական նպատակին, որ է կարգ մը կառավարութեանց ինքնօրինութիւնը պահպանել և թողուլ զանոնք որպէս զի իրենց ներքին գործերու կարգադրութեամբ զբաղին։

Պատուիրակութեանց արտաքին գործերու յանձնաժողովը ջերմագին հաւանութեամբ ընդունեց Կոլուխովսքի կոմսին տեղեկագիրը, մանաւանդ այն հատուածը որ կը պախարակէ այն աւանդական խօսքը թէ Աւստրիա-Հունգարիա եսասէր նպատակի մը հետամուտ է Եռեակ Զինակցութեան մէջ, ինչպէս նաև առեւտրական խնդիրներու մասին եղած տեսութիւնը ծափահարուեցաւ։ Յանձնաժողովը գրեթէ միաձայնութեամբ ընդունեց արտաքին գործոց նախարարութեան ելմտացոյցը և իր հաւանութիւնը յայտնեց արտաքին քաղաքականութեան նկատմամբ, ինչպէս նաև իր վստահութիւնը՝ նախարարութեան։ Պատուիրակութեան նաւային յանձնաժողովը ամբողջութեամբ ընդունեց ծովային պաշտօնատան ելմտացոյցը և իր վստահութիւնը յայտնեց ծովակալ սը Սբաունի։

ՉԻՆՈՒ ՏՈՒՐԳԱՆՔԻՆ խնդիրը տակաւին կը քննուի Բէքինի մէջ։ Օտար դեսպաններէն զանազան առաջարկներ կ'ընեն։ Ռուսական դեսպանը առաջարկեր է եղեր Լի-Հունկ-Ճանկի, որ Ռուսիան երաշխաւոր ըլլայ այդ տուգանքի վճարման մասին, ի փոխարէն քաղաքական կարեւոր առանձնաշնորհում ընելով։ Լի-Հունկ-Ճանկ պատասխաներ է թէ արդի պայմաններուն մէջ չի կրնար այդ տեսակ բան մը ընել։ Անգլիա առաջարկած է 4% տոկոսով պարտաթուղթեր շրջաբերութեան հանել, ինչպէս նաև միջազգային ժողով մը կազմել, Չինաստանի սեղանաւորական գործառնութիւններուն վրայ հսկելու համար։ Գերմանիոյ սեղանաւորական շրջանակներուն մէջ կ'առաջարկուի որ Գերմանիա միւսներէն անջատաբար Չինաստանի ներկայացնէ իր պահանջը։ Կ'առաջարկուի նաև որ Գերմանիա տարեկան վճարումներով և տոկոսով սառնոյ իր պահանջած գումարը։ Միւս կողմէ կ'առաջարկուի Չինական փոխառութիւն մը երաշխաւորել հանել, ինչ որ ալ ըլլայ, սա ճշմարիտ է թէ դեսպանները շատ դանդաղ կը շարժին և տակաւին չեն պատրաստած Չինացի լիազօրներու պատասխանը։ Թայմզի թղթակիցը, որ այս տողերը կը գրէ, կ'ըսէ թէ անգլիական դեսպանը կ'ընդունի թէ չափազանց է պահանջուած գումարը, և թէ փոխառութեան միջոցով ըլլալիք անմիջական վճարում մը պիտի սնանկացնէ Չինաստանը։ Դեսպանը կը յայտարարէ թէ Անգլիա պատրաստ է Չինացիներու պահանջած զիջումը ընել։ Գալով հաւաքական երաշխաւորութեան, Ֆրանսական դեսպանը յայտարարեր է եղեր թէ հրահանգ ստացեր է հաւանութիւն յայտնել այդ մասին։ Ճաբոն և Աւստրիա ծանուցեր են թէ իրենք ալ պիտի հաւանին, եթէ միւս տէրութիւնները հաւանութիւն յայտնեն։ Գերմանիա տակաւին պատասխան չէ տուած։ Ռուսիա, Ամերիկա կը հակառակին հաւաքական երաշխաւորութեան։

ՉԻՆՈՒ ՄԻՍԻՕՆԱՐՆԵՐՈՒՆ կրած վնասներուն մասին քննութիւն մը կատարելու համար Շանսիի կառավարիչը յանձնաժողով մը կազմեր է Չինացի լուսամիտ պաշտօնատարներէ, որոնցմէ մէկը Անգլիա առաքեալ է իր ուսումը։ Յանձնաժողովը միջոցներ պիտի խորհի բնիկ Քրիստոնեաներու օգնութեան հասնելու համար։

ՔՐԻՒԿԷՐ ՄԻՇՏ ԿԸ ՅՈՒՍԱՅ, կ'ըսէ ըՍկովտիացի լրագրապետ մը որ վերջերս ծերունի նախագահին այցելած էր։ Լրագրապետը սապէս կը նկարագրէ Թրանսվալի երբեմն նախագահը.— «Պ. Քրիւկէր նըստած էր սեղանի մը քով, որուն վրայ Աստուածաշունչ մը դրուած էր։ Ծերունին Սկովտացի գեղջուկի մը կատարեալ տիպը կը ներկայացնէր, մասնաւորապէս և ֆիզիքապէս կայտառ և մանաւանդ կոշտ տարիներէ կրօնասէր։ Պ. Քրիւկէր անգլիերէն չի խօսիր, ուստի թարգման կը գործածէ։ Ծերունին նախագահը բնաւ դառնութիւն չի յայտներ Անգլիոյ ազգին հանդէպ, որ խաբէութեան մը զոհ գացած է, ինչպէս կ'ըսէ ինքը։ Պ. Քրիւկէր յուզումով խօսեցաւ Վիքդորիա թագուհիին վրայ, և հարցուց թէ արդեօք պատերազմը փութացո՞ւց նոյն վեհապետուհիին վախճանը։ Պ. Քրիւկէր վայրկեան մը անգամ մտքէն չանցըներ թէ Ամենակարող Աստուածը կրնայ երեսի վրայ ձգած ըլլալ իր սիրած ժողովուրդը, և կը յայտարարէ թէ հրաշք մըն է որ 15000 Պօէրներ մաքի վրայ կը խաղցնեն 250000 հոգինոց բանակ մը։» Սկովտացի լրագրապետը իրեն անգթութիւն կ'ըսէ թէ Անգլիացիները Հարաւ. Աֆրիկէի մէջ գործ ունին այնպիսի մոլեռանդներու հետ, որոնք ամէնէն վըստահ թշնամիներն են, և իրենց կայքեանը կ'արհամարհէ ամէն նիւթական շահ։

—Քրիւկէր նախագահը շարունակ նամակներ կը ստանայ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի և Չիքակոյի Պօէրասէրներէն, որոնք սաստիկ կը խնդրեն իրմէ, կարելի եղածին չափ շուտով Ամերիկա այցելել։ Ասոնք կ'ըսեն թէ Ամերիկացի ժողովուրդին կողմէ իրեն ըլլալիք ընդունելութիւնը պիտի կըրնայ փոփոխութիւն մը յառաջ բերել ամերիկեան քաղաքականութեան մէջ։ Բայց Պ. Քրիւկէր սահրուած է ժամանակ մը եւս կենալ Ամերիկա երթալու գաղափարէն, որովհետեւ տեղին Պօթայի կը սպասէ։ Կ'ըսուի թէ Պօէր զօրավարին կինը կարեւոր պաշտօն մը ստանձնած է։

ԶՕՐ. ՊՕԹԱ, որ Էրմէլօ կը գտնուի, յայտարարութիւն մը ուղղելով Պօէրներուն, ըսեր է թէ Անգլիա պատերազմի բռնուած է Ռուսիոյ հետ, թէ ժանտախտը աւերներ կը գործէ Անգլ. զինուորներուն մէջ, թէ Պօէրները բոլորովին քանդած են Օրանժի երկաթուղիները և թէ Անգլիացիները ստիպուած են ետ քաշուիլ դէպի ծովը։ Պօէր զօրավարը ըսեր է նաև թէ Լորտ Քիչըներ փորձեր է հաշտութեան կնքել իրեն հետ, բայց փառք Աստուծոյ ինքը մերժած է անոր պայմանները։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1901 — 1319 1901
Շ4. Լ.

Օր	ՄԱՅԻՍ	Սեֆէր	Մայիս
11	ՈՒՐԲԱԹ, ԽԱ. օր Ցինանց, Պահք։ Հր. Կէսօր պայքարը տարւոյ 2։	6	24
կէսօր 4.44			կէսօր 4.36

ՊԱՏՄԱԿԱՆ. — 1887 մայիս 11/24ին կը պատահի Բարիզի Օփերա-Քոմիք թատրոնին մեծ հրդեհը, որու միջոցին կ'այրին 130 անձեր, 80 հոգի կ'անհետանան և 60 հոգի ալ կը վիրաւորուին։

ՋԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Երէկ առաւօտ ջերմաչափին աստիճանն էր

Կ. Պոլիս	15	Պէյրութ	24	Պետերպուրկ	9
Արխանկէլ	5	Բարիզ	14	Վիեննա	10
Սոֆիա	16	Աթէնք	17	Թրիեստ	17
Խալէպ	20	Տրապիզոն	—	Սելանիկ	20

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀԱՄԲԱՐՁՄԱՆ ՏՕՆԸ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՄԷՋ

Տօնախմբութիւնը.— Ազգ. Հիւանդանոցի հաստատութեան 69րդ տարեդարձը կատարուեցաւ երէկ։ 1832 թուականին հիմնարկուած Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցը, մեծաւ մասամբ վերաշինուած, բաւական թուով բազմութիւն մը կ'ընդունէր երէկ, և ախտաւորները ու պաշտօնեաները հաւասարապէս գոհ էին, գոնէ տարին օր մը իրենց շուրջը եկեղեցական ու աշխարհական դասէն այնքան ծանօթ դէմքեր տեսնելու համար։ Հիւանդանոցը իր զանազան յարկերով այս հաւաքական ձեւին մէջ 69 տարուան գոյութիւն մը ունի, թէպէտ ինչպէս պատմութիւնը կը ցուցնէ և որպէս բացատրեց Տրդ. Թորգոմեան (*) 1751ին Նարլը Գափուի և 1794ին Բերայի մէջ ունեցած ենք հիւանդանոցներ, որոնք համեմատական և ուրիշ օրուան պէտքերու առթիւ հաստատուած էին և հետեւաբար ընդ երկար գոյութիւն չէին կրնար ունենալ։ Սակայն հոգելոյս Պէզճեան և իրմէ վերջ եկող բարեսէր հոգիներ Հիւանդանոցին տեւականութիւնը ապահովող միջոցներ գործադրեցին, և 69 տարի յետոյ այսօր Հիւանդանոցը աւելի յաջող շրջանի մը մէջ կը տօնէ իր հաստատութեան տարեդարձը։

Պաշտօնը.— Չորեքշաբթի իրիկուն Ս. Պատրիարքը, ընկերակցութեամբ Խորէն, Մաթէոս և Եղիա Վ.ներու, ինչպէս նաև Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան անդամ Եվրենեան Գրիգոր և Էքսէրճեան Պօղոս էֆ.ներու, Պատրիարքարանէն գնաց Հիւանդանոց, ուր երեկոյեան ժամերգութեանց նախագահեց, և երէկ պատարագեց ու քարոզեց, բնաբան առնելով Պօղոս առաքեալի Եփեսացիներուն ուղղած իր վերջին խրատը. «Ցուցի ձեզ զամենայն ինչ, թէ այսպէս պարտ է վաստակել, դարմանել զհիւանդս և յիշել զբանն Տեառն Յիսուսի, զոր և ինքն ասաց թէ երանելի է մանաւանդ տալն քան զառնուլն»։ Բացատրելով թէ ո՛րչափ վեհ ու վսեմ գործ է հիւանդներու այցելել, զանոնք դարմանել ու խնամել ըսաւ. «Թէ որչափ բարձր նշանակութիւն ունի տալը, ինքն իսկ կը յայտնուի, քանի որ Պօղոս իր այնքան երկար քարոզութիւններէն վերջ, երբ ա՛լ ժամանակը մօտեցած կը տեսնէ իրեններէն բաժնուելու, «Զամենայն ինչ ցուցի ձեզ»էն անմիջապէս վերջ կը յիշատակէ ու կը պատուիրէ հիւանդները դարմանելու հոգը։ Նոյնիսկ Քրիստոս իր համբառնալուն ատեն, երբ ամէնէն մեծ ու բարձր զօրութիւնները կուտար իր աշակերտներուն, չի մոռնար աւելցնել, «Ի վերայ հիւանդաց դիցեն զձեռս», և զարմանալի զուգադիպութեամբ մըն է որ կ'օծենք մենք ալ այսօր Քրիստոսի Համբարձման տօնին հետ կը տօնենք նաեւ հիւանդանոցի օրը։ Վաստակել և տալ, իրեն անմիջապէս յաջորդող պարտքերն են՝ կը հասկցուի որ հիւանդաց տալն է որ կը յանձնարարէ Պօղոս, և՝ աւելցուց Ս. քարոզիչը՝ այս հըրամանը երկու պարտաւորութիւն կը դնէ մեր վրայ, յիշել և օրհնել զանոնք որ տըւին, և յորդորել ուրիշները որ տան»։ Ապա Ն. Սրբազնութիւնը համառօտ մէկ պատմութիւնը ընելով Պոլսոյ Ազգ. հիւանդանոցներու հաստատման, յիշեց և օրհնեց Պէզճեանները, Պալեանները և Տատեանները, իրենց օգնականներով ու սատարողներով, որոնց հաստատած հիւանդանոցէն, միայն այժմու մատուռը մնացած է, իսկ մնացեալ բոլոր մասերը վերանորոգուած են Կիւլպէնկեանց և Կիւմիւշկէրտանեանց ջանիւք ու աշխատութեամբ, գործակցութեամբ Յակոբեան, Էսաեան, Ունճեան գերդաստաններու. և օրհնելով ասոնց հանգուցեալներն ու ապրողները, բարեմաղթութիւններ ըրաւ Ամ. մեծազօր Սուլթաններու համար, որոնց օժանդակութիւնն ու շնորհները վայելած է միշտ Ազգին այս տունը և որոնք հոգի ու մարմին պարգեւներ սահմանած են անոր, և նոյնպէս բարեմաղթութիւններ ըրաւ այժմու Վեհ. Սուլթանին համար, որ բարեհաճած է աւելցնել այդ պարգեւներու քանակը։ Ս. Պատարագը յորդորելով նաև ներկայ ժողովուրդը միշտ տալ և սատարել Ազգին տան պէտքերուն, օրհնեց զանոնք։ Պատարագի աւարտումէն յետոյ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ Կիւլպէնկեանց դամբարանին վրայ, ուրկէ վերջ Ս. Պատրիարքը թափօրով պտտեցաւ Հիւանդանոցի մասանն ու խոհանոցը և Աւետարաններ կարդաց ու խաչահանգիստ կատարեց։ Ն. Սրբազնութիւնը յարկերն այցելելէ առաջ ալ, Հիւանդարանի յարկին դրան առջեւ, յիշեց Վեհ. Սուլթանին կողմէ Ազգին տան շնորհուած բարիքները և դարձեալ բարեմաղթութիւններ ըրաւ։ Երէկուան հանդէսին առթիւ 1000է աւելի երկսեռ բազմութիւն կար Հիւանդանոցի շուրջը։ Օր առաջ գրուած ըլլալով որ նոր շինուելիք մասուածին գետնին առջին քարը պիտի դրուի, այս պարագան աւելի հետաքրքրութիւն արթնցուցած էր, թէպէտ այդ արարողութիւնը տեղի չունեցաւ երէկ, ինչպէս գրած էինք արդէն մեր երէկուան թիւին մէջ։

(*) Տես Սուրհանդակի 643 թիւը։

Կէս օրուան ճաշը.— Ժամը 6ին սկըսաւ ճաշը, որուն նախագահեց Ս. Պատրիարքը, իր շուրջը ունենալով Կրօն. Ժողովոյ ատենապետ Տ. Գրիգորիս արքեպ. Ցովհաննէսեան, Պատր. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպսկ. Ճէմճէմեան, Տ. Տիմոթէոս եպսկ. Սափրիչեան, Տ. Գէորգ եպս. Երեցեան, վարդապետներ և քահանաներ։ Ներկայ էին նաեւ Քաղ. Ժողովոյ դիւանի ատենապետ Ստեփան փաշա Ասլանեան, Պատր. գործակատար Տէր-Ներսէսեան էֆէնտի, Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան անդամներէն Պօղոս էֆ. Էքսէրճեան, Գրիգոր էֆ. Ալեքսանեան, Գրիգոր էֆ. Եվրենեան, Տիգրան էֆ. Մանուկեան և Տք. Աբրահամ պէյ Նազարեան, Որբանոցի խնամակալութիւնը, բժիշկները և 50ի չափ հրաւիրեալներ։ Սեղանի ժամանակ նախ բաժակ առաջարկեց Ս. Պատրիարքը, Վեհ. Սուլթանին կենաց, ուրկէ վերջ երգուեցաւ Համիտիէ քայլերգը, զոր ներկայք յոտնկայս ունկնդրեցին։ Ս. Հայրապետին կենաց բաժակ առաջարկեց Տ. Գրիգորիս Արքեպս. Ցովհաննէսեան, և Նորին Սրբազնութեան առաջարկութեամբ ներկայ եկեղեցականներ երգեցին «Էջմիածին ի հօրէ» շարականը։ Երուսաղէմայ Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին կենաց բաժակ առաջարկեց Տ. Գաբրիէլ եպսկ. Ճէմճէմեան։ Իսկ Օրմանեան Ս. Պատրիարքին կենաց բաժակ առաջարկեց Տ. Գէորգ եպսկ. Երեցեան։ Այս բաժակներու առաջարկութեանց միջոցին ներկայ եկեղեցականք «Սիօն»ի և «Հրաշափառ»ի շարականները երգեցին։ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան ատենապետ Պատրիկ էֆ.ի բացակայութեան պատճառաւ, խօսեցաւ Պօղոս էֆ. Էքսէրճեան, և շնորհակալութիւն յայտնեց Ս. Պատրիարքին, իր ներկայութեան համար և բաժակ առաջարկեց Ն. Սրբազնութեան համար։ Վահան Մ. Վ. Թագւորեան բաժակ առաջարկեց Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան անդամներու կենաց։ Բարգէն Մ. Վ. և Լեւոն էֆ. Բանիկեան բաժակներ առաջարկեցին Հիւանդանոցի բոլոր սատարողներու կենաց։ Իսկ Տօքդ. Տագաւորեան էֆ. շնորհաւորելով Հոգաբարձութիւնը, իր պաշտօնավարութեան շրջանին մէջ ձեռք բերած յաջողութիւններուն և յառաջդիմութիւններուն համար, բաժակ առաջարկեց Հոգաբարձութեան անդամներուն կենաց։ Բանախօսութեամբ մը բաժակ առաջարկեց նաեւ Եղիա էֆ. Տէմիրճիպաշեան։ Ամէնէն վերջ դարձեալ խօսք առնելով Ս. Պատրիարքը, տեսութիւն մը ըրաւ Հիւանդանոցին վրայ, բաղդատութիւն ըրաւ Ազգ. Հիւանդանոցի անցեալ և արդի վիճակին, ի վեր հանելով եղած բոլոր նոր կարգադրութիւնները, որու մասին նոյնիսկ օտարազգի այցելուներ գրուատելով կը վկայեն։ Ապա Ն. Սրբազնութիւնը աւելցուց թէ երկու մասեր դեռ պակաս են հոն, և այդ է պատճառ որ երբեմն այլեւայլ անտեղութեանց առիթ կը տրուի. այն է մէկ մը բուն հիւանդաց յարկը և մէկ մըն ալ որբանոցը։ «Առաջինը պիտի շինուի, միջոցներ խորհուած ու ձեռք առնուած են. իսկ երկրորդը՝ թէեւ նիւթական միջոցները պատրաստ, բայց գետնի խնդիրը իր վերջնական կարգադրութիւնը չստացաւ, որուն համար մեղադրելի պէտք չէ ըլլալ վարչութեան և հոգաբարձութեան։ Գետին մըն ալ պահուած է մատուռին համար, որ դիւրութեան մը կամ պէտքի մը համար չէ որ ի նորոյ պիտի շինուի, որովհետեւ գիտենք թէ խըրճիթի մը մէջ եղած աղօթքն ալ մեծ տաճարի մը մէջ կատարուած աղօթքին չափ ընդունելի է Աստուծոյ առջեւ, բայց կ'ուզուի ներդաշնակութեան և կանոնաւորութեան մէջ դնել հաստատութեան բոլոր մասերը»։ Ն. Սրբազնութիւնը վերջացուց իր խօսքը գրուատելով հիւանդանոցի հոգաբարձութիւնը և հրաւիրելով ժողովուրդը որ մասնակից ու օժանդակէ իր բոլոր բարեկամաց և օգտակար ձեռնարկներուն։ Այս փակման խօսքերէն յետոյ վերջացաւ սեղանը, և ներկայները պահ մը հիւրանոցին մէջ հանգիստ ընելէ յետոյ, կառքերով գացին որբանոց ուր սիրուն հանդէս մը տեղի ունեցաւ ինչպէս գրած էինք երէկ։

Ճաշացուցակ
Խորոված միս
Կանկառ ձիթապտուղով
Մսով դդում
Հէլվա
Աղանդեր, պտուղ, գինի եւն.

Որբանոցի հանդէսը.— Կրթական սիրուն հանդէս մըն էր Որբանոցի պարտէզին մէջ տեղի ունեցածը՝ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին, որ իր շուրջը ունէր ներկայ եկեղեցականները Հիւանդանոցին Հոգաբարձութեան և Խնամակալութեան անդամներէն ոմանք, և բաւական թուով ժողովուրդ։ Որբանոցին Խնամակալութեան անդամներէն Լեւոն էֆ. Բանիկեան կարդաց բաւական ընդարձակ տեղեկագիր մը, որ մանրամասն տեղեկութիւններ

կուսաբ Որբանոցի ուսումնական վիճակին վրայ, որ բաւական գոհացուցիչ է, և ինչպէս երէկ իսկ գրեցինք, նոյեմբ ուսումնական տաքէյքլէնէն վերջը Որբանոցը 10 չքնաւորաբանը պիտի տայ տղին, յաջողակ, յուսալից և քաջողջ պատանիներ։ 197 որբեր կան Ս. Ծակոբայ Որբանոցին մէջ, և 110 աղջիկներ և փոքրահասակ մանչեր՝ աղջկանց որբանոցին մէջ։

Տեղեկագիրը մանաւորապէս ծանրացած էր սակայն Որբանոցին արհեստական ճիւղերուն վրայ, որոնք են կօշկակարութիւն, դերձակութիւն, աքոռաչինութիւն, և ուսուցչանկութիւն։ Հինգերորդ ճիւղի մըն ալ՝ կահագործութեան բացումը աւետուեցաւ նոյն տեղեկագրին մէջ։ Այս չորս ճիւղերուն մէնէն հինն է կօշկակարութեան արհեստարանը որ բացուած է 1899ին իսկ միւս երեք արհեստարանները հաստատուած են 1900 մարտ 1ին։ Կօշկակարութեան արհեստարանին մէջ աշխատած են 24 աշակերտ, որոնցմէ ութ հոգի արդէն մեկնած են, և հետեւաբար 16 հոգի կ'աշխատին։ Աքոռաչինութեան կը հետեւին 14 աշակերտ, դերձակութեան 8 և ուսուցչանկութեան ութ աշակերտ։ Արհեստի ճիւղերուն կը հետեւին մանաւորապէս գաւառացի այն աշակերտները, որոնք ուսումէ առնլի ձեռնարկ աշխատութեան ընդունակութիւն ունեցած են, և իւրաքանչիւր տղայ գրուած է այն ճիւղին մէջ, որուն ամենէն աւելի փափաք, յարմարութիւն և ընդունակութիւն ունի, և որ իր ծննդավայր գաւառին մէջ ամենէն աւելի կ'անցնի։ Արհեստի հետեւող աշակերտները, սակայն, բոլորովին չեն լքած ուսումը, և ամառը օրական իրը 9 ժամ և ձմեռը իրը 6 ու կէս ժամ արհեստի պարապելով հանդերձ.—որ ծանր չէ հակառակ եղած դիտողութիւններու —օրական 2ժամ ալ դաս կ'առնեն իրենց ընկերներուն հետ, ուսմանց զանազան ճիւղերուն վրայ։ Այս համագումար իրը 50 արհեստաւոր տղոց իւրաքանչիւրին իրենց կարողութեան համեմատ չաբաթական 3էն 10 ղ.։ և ձրիաբար ալ գործ գլուխ գրամ կը վճարուի։ Տղոց այս իրաւունքը որոնք կ'պարծանագրուին իրենց մասնաւոր տետրակներուն մէջ, սահմանուած են իրենց փոքրիկ դերասանգլուխ մը ալլուլու որբանոցի սեմէն դուրս եղած պահուն։

Այսպէս, որբանոցի արհեստական չորս ճիւղերէն չքնաւորած եղող 16 արդանքներու իւրաքանչիւրը 200է մինչեւ իրը 500 ղ. համեստ, չատ համեստ գործադրութիւններ կ'ունենան իրենց տրամադրութեան տակ, համագումար իրը 5000 ղ։

Ահա արհեստարաններու այդ 16 անդրանիկ չքնաւորաններու անունները.— Կօշկակարութեան ճիւղէն.

Ծովհ. Սահակեան՝ Մուսալեռ, Գրիգոր Մնչոյեան՝ Հիւսնիմանուբերդ, Գալուստ Կիւրակոսեան՝ Դարտհիսարցի, Սերուանդ Մեքթաքեան՝ Վանեցի, Գարեգին Ռափայէլեան և Մանուկ Ծովհաննէսեան՝ Երզնկացի, և Կարապետ Սարգիսեան՝ Հիւսնիմանուբերդի։

Դերձակութեան ճիւղէն.

Աւետիք Բարթողեան և Միքայէլ Գեւորգեան՝ Երզնկացի, և Մակար Աւետեան՝ Մալաթիացի։

Աքոռաւործութեան ճիւղէն.

Ծակոբ Կիւլիճէնեան՝ Սասնցի, Մկրտիչ Հաժրաթճեանեան՝ Եալովացի, և Վահան Մանուկեան՝ Ագապեցի։

Ուսուցչանկութեան ճիւղէն.

Լեւոն Ահարոնեան՝ Եալովացի, Կարապետ Մինասեան՝ Ռասոսթոցի, Աւետիս Սիվրիհիսարեան՝ Բէօթմհէսարցի։

Բանիկեան էֆ. իր տեղեկագրին մէջ յայտնել կ'ուզէ թէ ինամակալութիւնը յաւակնութիւն չունի յայտարարելու թէ ատոնք կատարեալ արհեստաւոր վարպետներ եղած են, ոչ իսկ վարձուներ են ատոնք, այլ պարզ աշկերտներ են միայն չաբաթական երեսունչորսնուկէս զրուշ չահելու կարող։ Արհեստին բոլոր նրբութիւնները տակաւին չտրամած, ատոնց չքնաւորած հանուելուն գլխաւոր պատճառը սա է որ, տղան չուրկային մէջ վարպետի մը քով արհեստը պիտի կրնայ կատարելագործել, մինչդեռ ժամանակ չունի կրնաքը և չատխորդ չահելու միջոցներն ալ սերտելով։ Ինամակալութեան չահեկան տեղեկագրէն հետեւեալ ուրիմն կ'իմանանք թէ ներկայ յունվարէն մինչեւ տարեվերջը քառամեայ շրջանի մը մէջ կօշկակարութեան արհեստարանը մը մէջ կօշիկի զոյգ կօշիկ 21160 ղ. արժէքով, և զուտ չահ թողած է 2500 ղ.։ Աքոռաչինութեան ճիւղին մէջ այդ միջոցին չինուած է 501 աթոռ 6252 ղ. արժէքով և 600 ղ. զուտ չահով մը։ Դերձակութենէն ալ այդ չորս ամսուան մէջ 2000 ղ.ի զուտ չահ մը գոյացած է։

Ներկաները չատ գոհ մնացին թուանշանները չնաներու պերճախօսութեամբ ցուցուած այս նիւթական արդիւնքէն, որմէ չատ աւելի բարձր արդիւնք մը ձեռք բերուած է, այն է կարճաւոր չրջանի մը մէջ բաւական թուով պարկեշտ արհեստաւորներ հասցուիլը, հակառ քրիստոնեայ իրենց հայրը ճարող։

Տեղեկագրէն ընթերցուեցաւ եւաքը Որբանոցի մէկ քանի աշակերտներ ուղերձներ կարդացին Թուրքերէն և Հայերէն, որով բարեմաղթութիւններ կ'ըլլային վեհ. Սուլթանին արեւշատութեան, և չնորհակալութիւն կը յայտնուէր Ս. Պատրիարքին, Պատ. Հոգաբարձութեան և ինամակալութեան անդամոց և բարերարաց։ Գոհունակութեան արժանի էր մասնաւորապէս Թուրքերէն ուղերձը կարդացող Պ. Արտաշէս Պօղոսեանի չատ գեղեցիկ արտասանութիւնը, որ ներթադրել կուտայ Թէ Թուրքերէնի ուսման պէտք եղած խնամքը կը տարուի որբանոցին մէջ։ Հանդիսին ամենէն սրտայոյզ մասը եղաւ սակայն արհեստանոցի չրջանաւարտներէն Պ. Մինքայէլ Պէտրոսեանի կարդացած չնորհակալութեան գիրը, որուն մէջ կը յանուցուէր Թէ ինք և իր չրջանաւարտ ընկերները 6 ոսկիի համեստ գումար մը կը նուիրեն ի նպաստ որբանոցի գործին։ Ասիկա կը ցուցնէ Թէ մտքի և դրական կրթութեան հետ որբանոցի աշակերտներու սրտի կրթութեան ալ մեծ խնամք տարուած է։

Հանդէսը փակեց Ս. Պատրիարքը պարզապային յորմար խօսքերով, և եթէ իր յայտնած չնորհակալութիւններուն հետ մէկտեղ փափաք յայտնեց որ որբանոցի բոլոր աշակերտները արհեստական կրթութեան մը առնեն, մենք կ'ներթադրենք Թէ ասիկայ խրախոյս մը ըլլալու համար էր ինամակալութեան՝ կրկնապատկելու իր չանքերը, որովհետեւ Ս. Պատրիարքը չատ լաւ գիտէ Թէ լոկ ձեռնարկ աշխատութիւնը, առանց պատշաճ նախապատրաստութեան, պէտք եղած օգուտը չպիտի ունենար, մանաւանդ Թէ՝ Որբանոցի բոլոր աշակերտները արհեստաւորներ բնելը գրեթէ անկրպագործելի ծրագիր մըն է։ Ներկաները մեկնեցան Որբանոցի յարկէն, չատ գոհ ապառորութեան մակ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՈՒՐՔԻՆ կանոնաւորապէս վճարուելու կարեւորութիւնը բացատրող պատրիարքական կոնդակ մը ապագրուած է և այս օրերս ամէն կողմ կը ղրկուի։ Ինչպէս կ'երեւայ՝ վարչային ելմտական ծանձնաժողովոյ առաջին կարգադրութիւնն է այս։ Հարկաւ ուրիշ կարգադրութիւններ ալ պիտի չօրորդեն ասոր, և հասյիներու առաւելութեան միջոցներուն վրայ մտածուած ատեն, հարկաւ ծախքերը նուազեցնելու պարագաներուն վրայ ալ պիտի խորհուի, և այս կարգադրութիւններն ալ պիտի պիտի հաղորդուին լրագիրներու որոնք բաւական կարեւոր օժանդակներ են վարչական մարմիններու։ Մենք կը բաւականանք առ այժմ ներկայացնել սոյն կոնդակին մէկ ամփոփումը։ Ս. Պատրիարքը կըգրէ Թէ «Պատրիարքարանի գործերը առաքինութիւնով ամէն ծանձնեակ ընդարձակ ուսածնէհետաքրքրութիւնով չօրորդովվարչութիւնները հարկադրուած են Պատրիարքարանի գործիչները և գործիքները չատցնել և միջոցները ընդարձակել, և այդ նորանոր կարգադրութիւնք Պատրիարքարանի ծախսուց մէջ նորանոր պէտքեր առելցուցած են ու նորանոր ծախքերու դուռ բացած, և համազատասխան հասյին ալ անհրաժեշտ դարձուցած։»

Այդ հասյիը, կ'ըսէ, ազգայնոցուղղակի անուղղակի վճարած տուրքերն են որոնք երէ ժամանակին վճարուէին, Պատրիարքարանը երբէք նեղութեան մէջ չէր խնար և օժանդակութեան ու օգնութեան միջոցներ ալ կը գտնուէին։ «Ընդհակառակն այսօր Պատրիարքարանը ելեւմտական տեսակէտով չատ նեղ վիճակի մէջ կը գտնուի և իւր անուանը անբաւական կը լինի նոյնիսկ առձեռն անհրաժեշտ ծախքերու և պաշտօնէից թոշակներու կանոնաւոր վճարման։ Նեղ ժամանակներու մէջ զանազան անձերէ և զանազան կերպերով կատարուած փոխառութիւններն ալ չէ կրցած վճարել և դժուարին կացութեան մէջ գտնուի հանդէպ անոնց, որք իրաւունք ունին իրենց պահանջքը պնդելու։ Այդ պարագաներէ սահմանել կեդրոնական վարչութեան գործակալ Թղթակցութեամբ ազգային տուրքի գանձելու և ուղղակի իւր վրայ առնուլ ելեւմտական բարեկարգութեան գործը, իր ձեռքէն Մանաթումբ մ'ալ նշանակել, և ատոր կատարելիք գննութեանց և ներկայելիք առաջարկութեանց հիման վրայ պէտք եղած կարգադրութիւններն ընել, որպէս զի վաքչական գործողութեանց և Պատրիարքարանի գործոց կանոնաւոր ընթացքը ապահովէ և արդիւնաւորութեանը նպաստէ»։

Այս ծանօթութիւններէն վերջը հրատարակուած է ամէնն դատակարգի ազգայիններու՝ վճարելու իրենց ազգային տուրքերը, որոնցմէ մեծ ապառիկ մը մնացած է և «Պատրիարքարանի պարտքին 25 կամ 30 անգամէն ալ աւելի է և սարսափելի գումար մը կը ներկայացնէ»։ Այս առթիւ յորդոր կը կարդացուի նաեւ. որ նշանաւոր և պատկառելի անձեռն իրաւունքներն ալ առանց դժուարութեան և դժկամակութեան զուարթութեամբ և յօժարութեամբ վճարուին։ Մենք կը բաւականանք առ այժմ ներկայացնել սոյն կոնդակին մէկ ամփոփումը։ Ս. Պատրիարքը կըգրէ Թէ «Պատրիարքարանի գործերը առաքինութիւնով ամէն ծանձնեակ ընդարձակ ուսածնէհետաքրքրութիւնով չօրորդովվարչութիւնները հարկադրուած են Պատրիարքարանի գործիչները և գործիքները չատցնել և միջոցները ընդարձակել, և այդ նորանոր կարգադրութիւնք Պատրիարքարանի ծախսուց մէջ նորանոր պէտքեր առելցուցած են ու նորանոր ծախքերու դուռ բացած, և համազատասխան հասյին ալ անհրաժեշտ դարձուցած։»

Այդ հասյիը, կ'ըսէ, ազգայնոցուղղակի անուղղակի վճարած տուրքերն են որոնք երէ ժամանակին վճարուէին, Պատրիարքարանը երբէք նեղութեան մէջ չէր խնար և օժանդակութեան ու օգնութեան միջոցներ ալ կը գտնուէին։ «Ընդհակառակն այսօր Պատրիարքարանը ելեւմտական տեսակէտով չատ նեղ վիճակի մէջ կը գտնուի և իւր անուանը անբաւական կը լինի նոյնիսկ առձեռն անհրաժեշտ ծախքերու և պաշտօնէից թոշակներու կանոնաւոր վճարման։ Նեղ ժամանակներու մէջ զանազան անձերէ և զանազան կերպերով կատարուած փոխառութիւններն ալ չէ կրցած վճարել և դժուարին կացութեան մէջ գտնուի հանդէպ անոնց, որք իրաւունք ունին իրենց պահանջքը պնդելու։ Այդ պարագաներէ սահմանել կեդրոնական վարչութեան գործակալ Թղթակցութեամբ ազգային տուրքի գանձելու և ուղղակի իւր վրայ առնուլ ելեւմտական բարեկարգութեան գործը, իր ձեռքէն Մանաթումբ մ'ալ նշանակել, և ատոր կատարելիք գննութեանց և ներկայելիք առաջարկութեանց հիման վրայ պէտք եղած կարգադրութիւններն ընել, որպէս զի վաքչական գործողութեանց և Պատրիարքարանի գործոց կանոնաւոր ընթացքը ապահովէ և արդիւնաւորութեանը նպաստէ»։

Այս ծանօթութիւններէն վերջը հրատարակուած է ամէնն դատակարգի ազգայիններու՝ վճարելու իրենց ազգային տուրքերը, որոնցմէ մեծ ապառիկ մը մնացած է և «Պատրիարքարանի պարտքին 25 կամ 30 անգամէն ալ աւելի է և սարսափելի գումար մը կը ներկայացնէ»։ Այս առթիւ յորդոր կը կարդացուի նաեւ. որ նշանաւոր և պատկառելի անձեռն իրաւունքներն ալ առանց դժուարութեան և դժկամակութեան զուարթութեամբ և յօժարութեամբ վճարուին։

ԾԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՈՒՍՈՄՆ. ԽՈՐՀՐԴՈՑ

Ուսումն. Խորհուրդը ներկայ յայտարարութեամբ կուգայ հրապարակել մայրաքաղաքիս Թագային վարժարանաց Տեսուչներն և Աւագ-Ուսուցիչները որ բարեհաճին՝ ըստ վերջ դպրոցական տարւոյն՝ Խորհրդոյ հաղորդել իրենց վարժարանին բարձրագոյն կարգի այն աշակերտին և աշակերտուհւոյն անունը, որ տարւոյն ընթացքին մէջ Թէ՛ վարքով և Թէ՛ ուսմամբ ամենէն աւելի օրինակելի հանդիսացած է։ (Կնդ.)

8 մայիս 1901 կ. Պոլիս

ԱԶԴ.—Կիրակնօրեայ դպրոցներէ բերայի Ագիոփանոյին մէջ. 13 մայիս 1901 ժամ 1½ 4 (Ը. Ե.) Բացում դասախօսութեանց Ուսումն. Խորհուրդէն։

ԴԱՍԱԽՕՍՔ.—1. Ռ. Էֆ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ (Շարունակութիւն Հոգերանական-Մանկավարժական դասուց.) (Կնդ.)

Զ. Ս. Էֆ. ԿՈՒՐՏԻԿԵԱՆ (Ակնարկ մը Օսմանեան հին և նոր մատենագրութեան վրայ.) (Կնդ.)

ԱԶԴ.— Ծառայիկայ կիրակի (13 մայիս) ըստ խնդրանաց պատասխանաց Թագուհեցոց Աբժ. Տ. Բարկէն Մ. վարդապետ հրաւիրեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել Պէշիկթաշի Ս. Աստուածածնայ եկեղեցին, Մաքքուհեան վարժարանի ի նպաստ հաստատեալ Գանձանակի մասնախմբին հանգուցեալ հիմնադրաց, և նախորդ ու արդի անդամոց ննջեցեալներու հոգւոց ի հանգիստ։

Վ. Ատենադպիր Ատենապետ
Զինոբ Հիւսլեան Յակիմ Խոջանեան

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԵԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

23 Մայիս 1901

Թրանսական 3% գոյուեցաւ	101.27
Րէժի	323.
Գօնսոլիտ	25.20
Երկաթուղի	116.
Գանք Օթթոման	554.
Թրանսվալ	91.25

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(այս առտուան)

ՊԱՇՏՕՆ. — կայս. Թէվֆըկի դիւանին պաշտօնեայ անուանեցաւ կայս. Ամէտի դիւանին քարտուղարներէն Մոհսին պէյ։ Իմաթներէ և Սելանիկի նահանգայ դատական քննիչ՝ Եանեայի և Շքոտրայի դատական քննիչներէն Լիվն պէյ։

Կենեմ նախ անուանեցաւ Այանճըգի նախորդ նախ Հիւսէյին էֆ.։ Գոլաթովայի (Ռոսսիա) նախ՝ Բոլոնիայի նախորդ նախ Եագուպ Սըրրի էֆ.։

ԳԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Բ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Դորպանէլի նեղուցին Քնդանօթակալ զօրաց հրամանատար Ահմէտ Նուրէտտին փաշայի և Սոֆիայի ռուսական հիւպատոսարանի Ա. քարտուղար Պ. Նիքոլա Քանտարէի։ Դ. Մէճիտիէ՝ Սոֆիայի ռուս հիւպատոսարանին Ա. Թարգման Պ. Վլատիմիր Տորպիէֆի։

ԱՄՄԱՈՐՈՇԱԿ. — Երէկ Սպարապետութեան պաշտօնեաներուն սկսաւ մէկ մէկ ամսական բաժնուիլ, և այսօր ալ պիտի բաժնուի պետական միւս պաշտօնեաներուն։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՑ կարմիր Թագաւորին դատակնութեան տարեդարձին առթիւ երէկ առտու ռումանական դեսպանատան մէջ դեսպան իշխան Կիքա փոյլուն ընդունելութիւն մը ըրաւ, որուն ներկայ էին ռումանական գաղթականութեան երեւելիները։ Ռումէն չոգենաւային ընկերութեան գործակալ Պ. Սէյմէրի այս առթիւ ճառ մը կարդաց, որուն մէջ խնդրեց դեսպանէն գաղթականութեան համակիր զգացումներուն և բարեմաղթութեանց Թարգմանը հանդիսանալ Ռումանիոյ Թագաւորին ժօա, և իր խօսքը վերջացուց գոչելով.—Կենցդեն մեր սիրեցեալ վեհապետները, կենցդե՛ գահակալ իշխանը, սպագայ ներունդին յոյսը։ կենցդե՛ Ռումէն հայրենիքը»։ Դեսպանը մէկ երկու խօսքով չնորհակալութիւն յայտնեց և բաւ Թէ՝ Ռումէն գաղթականութիւնը վեհ. Սուլթանին ալ երախտապարտ է, Ն. կ. վեհապետութեան կողմէ իրեն ցոյց արուած բարեացակամութեան համար։ Ներկաները «կենցդե՛ վեհ. Սուլթանը, կարոլ Թագաւորը և ելիզապէթ Թագուհին» ազդակներով պատասխանեցին իշխան կիքայի։

—Կէս օրէն ետքը վեհ. Սուլթանին կողմէ յատուկ պատուիրակներ և Մեծ. Պարքոսութեան ու Արտաքին Գործոց Նախարարութեան Թարգման Այբէտտին և Սատէտտին պէյերը դեսպանատուն երթալով այս առթիւ չնորհաւորեցին դեսպանը, որ ընդունեց նախ օտար դեսպաններու և Ծունց Պատրիարքական ազգապահին չնորհաւորութիւնները։

Սելանիկէն կը գրեն Թէ՝ Աբէնքի առտնական դեսպան Պ. Օնու Բաղտնէյ Քնդանօթակիրով վերջերս այդ քաղաքը հասեր և յաջորդ օրը ընտանեօք Ռուսիա ուղեւորեր է երկաթուղիով։ Դեսպանին մեկնելէն առաջ Քնդանօթակիրը Սելանիկէն իզմիր ուղեւորեր է։ Պ. Օնու Աբէնքէն արձակուրդով մեկնած է, իր առողջութիւնը դարմանելու համար։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ Թերթերը կը կարծեն Թէ՝ իշխանապետութեան կառավարութիւնը Ռուսիոյ կողմէ երաշխաւորուած 10 միլիոն ֆր.ի փոխառութիւն մը չպիտի կնքէ, այլ իր պէտքերէն մէկ մասը գուժարի խնայողութիւն մը պիտի ընէ։

—Տեղական յուներէն Թերթ մը կ'իմանայ Թէ վրոնցօ գիւղէն 50 Պուլկար ընտանիքներ Ծոյն Օրթոտոքս եկեղեցիին գիրկը վերադարձեր են։

ԴՐԻ ՄԵՐԵՆԱՆԵՐԸ.—Սէրվիէն կը հերքեն իր տուած այն լուրը Թէ գրի մերենաները պետական Թուղթեր մուտքը արգիլուած է։

ՊՆԼԻԻԱԿԱՆ դեսպանատան քանչէլէր հանգուցեալ Չիչէքճեան էֆ.ի պաշտօնը առժամապէս մէկ քանի ամիսէ ի վեր կը վարէր Փլիխովսեան Գաժեր էֆ.։ Գոհունակութեամբ կը լսենք Թէ Լէոբոլտ Թագաւորին հրամանով միայն կեդրոնի քանչէլէր անուանուած է Գաժեր էֆ., զոր կը չնորհաւորենք իր տեսուին երթալուն առթիւ։

ԱՏԱԲԱԶԱՐԻ պատկանող Հէնեէք գիւղախումբը կեդրոնէն բաւական հեռու և վերջերս կարեւոր դիրք մը գրաւած, և մանաւանդ բնակիչներուն Թիւը չատցած ըլլալով տեղւոյն երեւելիները հանրագիր մը մատուցանելով խնդրած են որ իրենց գիւղախումբը գաւառակի վերածուի։ Դուռը այս մասին իզմիթի կառավարչութեան կարծիքը հարցուցած է։

ԱՊԱԿԻՒ ՍԻՆՏԻՒԱՆ.—Զեռնհաս պաշտօնատունը դատաստանի ենթարկած է Ֆըբիման անուն վաճառականը, որ վերջերս պակիի սինթիքա մը հաստատելով այդ տարածքին գինը տարապայման բարձրացուցած և ջնաս հասուցած է հասարակութեան։

ՓԻՋԻՒԻՒ ՉԻՐՄԷՃԻի նախկին դատարանին նախորդ անդամին տեղ ընտրուած է Աւետիս էֆ.։ Նոյն գաւառակին Իսարէի ժողովոյ երկու նախորդ անդամներուն տեղ ալ ընտրուած են բարչճը Ճակոբ և Րաիֆ էֆ.ները։ Գաղթականութիւնը վաւերացուցած է անոնց ընտրութիւնները։

ԱՆԱՏՕլՈՒԻ երկաթուղւոյ ընկերութեան 1900 տարւոյ հաշուեկշիռը անցեալ չաբաթ օրը գումարուած վարչական խորհուրդին մէջ նկատողութեան առնուեր է Այդ հաշուեկշիռէն կը տեսնուի Թէ՝ ընկերութիւնը այդ տարուան միջոցին 1 միլիոն 743000 ֆր.ի հասյի ունեցած է, որուն մէջ է նաև առջի տարուընէ հաշիւին մէջ անցուած 121445 ֆր.ը։ Խորհուրդը յառաջիկայ յունիս 26ին գումարուելիք ընդհ. ժողովին պիտի ներկայացնէ առաջարկ մը, որուն համաձայն իւրաքանչիւր բաժնեթղթի 16 ֆր. չաբաթական պիտի վճարուի, այս վճարման 1,105,000 ֆր. յատկացուելով։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒԶ վարչութիւնը 4300 ոսկի եւս վճարեց Սելանիկ-Կ.Պոլիս մուտման երկաթուղւոյ ընկերութեան, ի հաշիւ երկաթուղւոյ քիլոմեթրի երաշխաւորութեան գումարին։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպանատան գործակատար Պ. Չերպաչեվ երէկ իրիկուն հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ Ծովակալ Գիրիլեվի, որ ինչպէս յայտնի է, մայրաքաղաքս կը գանուի մէկ քանի օրէ ի վեր։

ԾՈՎԱԿԱԼ ԳՐԻԿԵՐ, Մ.Իլերկրականի ռուսական տորմիղին նորընծայ հրամանատարը, առջի օրը իշխելէ մեկներ է իր նաւաբաժինով, հելլենական յուները երթալու համար։

ՅԱՀՈՒԻԻ ԵՒ ԲԱՄՊԱԿի գիները նրբատյի մէջ բարձրացած են։

ԿԱՑՍ. ԲԺՇԿԱԿԱՆ ընկերութիւնը ասկէ ետքը իր սովորական նիստերը պիտի գումարէ ուրբաթ օրերը ժամը 4½ին (Ը. Ե.)։

ԱԽԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Գոսովսկէն կը ծանուցուի Թէ Շքոտրացի Բալտրիքա անուն ատուկը իր երկու արբանեակներուն հետ Շքոտրայէն եագովա գացող վաճառատարձ կարաւանի մը վրայ յարձակելով կողոպտեր է զայն։ Տեղական իշխանութիւնները անմիջական միջոցներ ձեռք առեր են ատոնց ձերբակալելու համար։

—Ոսկիական օրացոյց մը Գալաթան Տէլէնի (Գոսովա) լեռներուն վրայ պաշարեր է Հասան անուն ատոկական խումբը։ Երեք ատոկները սպաննուեր, և միւսները ձերբակալուեր են։ Հասան և երկու ուրիշ ատոկներ վիրաւորուեր են։

—Բարասխի կառավարիչը հրաման ստացած է խիստ միջոցներ ձեռք առնել ձերբակալելու համար Չերքէզ Տարա Ալի անուն ատոկապետը, որ տրտուրութեան ձեռքէն փախչելով ժամանակ մը ի վեր ատոկապետութիւններ հրնեբր Պալխայի չրջանները։

ԹՈՒՐՔ գրագէտ Նուրի Շեհատ պէյ, որ գրական և բանաստեղծական բաւական արտադրութիւններ ունի, առջի գիշեր հիւանդանալով երէկ առտու մեռաւ։

ԱՌՈՂՋԱԳԱՒԱԿԱՆ Խորհուրդը որոշած է որ գասրաչէն՝ Քէրեմէր Ակթի մէջ օրինական քարանձիներին ենթարկուելէ ետքը պաղատաս գացող ճամբորդները, կարմրատի մէջ ալ բժշկական քննութեան մը ենթարկուին։

ՅՈՒՆԱՑ նոր պատրիարքի ընտրութեան պաշտօն ունեցող Ընդհ. ժողովին Մանաստիրի կողմէ ներկայացուցիչ կարգուեր է «Ռոնտանդինուբոլիս» լրագրոյ սրատնատէր Նիքողոսեաս էֆ.։

ԱՐԿԱԾ.—Աւագի օրը Բերա, Նիւքսէք Գալաթիոյ սրատնքմաններէն մեկուն պատուհանէն 6 մսուան ազեկ մը վար իյնալով ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՑԻ

Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին և Բերայի ու Պոլսոյ մանաճիւղերը երկուչաբթի օրը, մայիս 14/27, գոց պիտի ըլլան։

ԿՐԵՏԻ ԼԻՈՆԷի

Ղալաթիոյ և Պոլսոյ գլխաւոր ճաշակները գոց պիտի ըլլան երկուչաբթի օրը, մայիս 14/27ին։ 2—1

ԿԱՐԴԱՑՔԻ ԶՈՐՐՈՐԴ ԵՐԻԶԸ «ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ» ԾԱՆՈՒՑՈՒՄԸ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ԼՈՒՌՀԱՄ, 22 Մայիս.— Սէրվիէն հասած լուրեր կ'ըսեն Թէ Գոբէայի կառավարութիւնը Մոդամբայի մէջ ընդարձակ գետին մը տուեր է Ճարոնի, գաղթականութիւն մը հաստատելու համար։ Ասիկա այն գետինն է, որուն երկար տարիներ է վեր ոչք անկած էր Ռուսիա։

ԲԱՐԻԶ.—Քիչ տաեղէն ընկերութիւն մը պիտի կազմուի, նաւնանի մէջ երկաթուղի մը չինելու համար։ Կառավարութիւնը մեծ գումար մը պիտի նուիրէ այս նպատակին համար։

—Քարքաստ կը հաւատքեն Թէ վէնեցուէլայի կառավարութիւնը չուզեր վերահաստատել իր դիւանագիտական յարաբերութիւնները Ֆրանսայի հետ։ Այս յարաբերութիւնները արդէն խզուած են 1895էն ի վեր։

—Հոս հասած լուրեր կ'ըսեն Թէ հանգստութիւնը կատարելապէս վերահաստատած է Քոնգոյի մէջ։

ԼՈՆԴՈՆ.—Լորտ Ռոսլէրդա բաւական ծանր կերպով հիւանդ է։

ՄԱՏՐԻՏ.—Սպանիոյ գանազան կողմերէն հասած լուրեր կ'ըսեն Թէ յուզումը կը չեչտաւ, մասնաւորապէս Բադալոնիոյ նահանգին մէջ։

ԲԻՆԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Ալէքսանդրովսքի գիւղին մէջ բազմաթիւ երկաթգործներ գանձոյ ըրին և միւսներն ալ յայտարարեցին Թէ անոնց պիտի հետեւին։ Ոսկեհանութիւնը միջամտելով ձերբակալութիւններ ըրաւ։

ՍԱՈՒԹ ՀԷՄՓԹՐԸՆ.—Այսօրուան նաստաչեին ատեն բոլոր գբօսանաւերը, ինչպէս նաեւ էտուըրտ Թագաւորին գբօսանաւը, փոթորիկէ բռնուեցան և շնաններ կրեցին։ Թագաւորը, որ գբօսանաւին մէջ էր, չվնասուեցաւ։

ԱՑՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆԴՈՆ, 23 մայիս.— Լորտ Քէչընըր դիտաւորութիւն ունի հրաժարիլ իր պաշտօնէն, Սըր Ա. Միլներէի Հաբաս. Ափրիկէ դառնալէն ետքը։

—Բացի Մ. Նահանգաց դեսպանէն միւս բոլոր դեսպանները կը մեկնին գեղչ մը ընելու Զինաստանէն պահանջուած տուգանքի գումարէն։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

(Շար. և վերջ տասնի գանձանակի հասյիներու ցուցակին)

Օննիկ Նըլտըզեան 29, Մկրտիչ Խանճեան 28.75, Կարապետ Աչչաուբեան 28, Փիլիպոս Գասապեան 27.50, Աբրահամ Ֆըբենկեան 27.25, Ճակոբ Այճեան 26.50, Վարդան Պարթիզպանեան 24.50, Իլիաս Զիչէքեան 21.75, Գ. և Մ. Խիւսավէբասեան և Սարիմ Կարապետեան 21.50, Ոսկիհան Կիւմիւչեան, Տքդ. Կարապետ Մութաֆեան, Ռուբէն Էպէեան, Եփրեմ Իբրանոսեան, Աչոտ Սէֆէրեան, Նշան Հաճէսեան, Զենոբ Հիւսլեան 20ական։ Գաբրիէլ Զէրքէզեան 15.75, Եղբարք Քասէնչեան, Գրիգոր Գալֆայեան, Պէզազեան. Սիմոն Մելքոնեան 15.25ական, Գեորգ Գրիգորեան 13.25, Լեւոն Համամճեան, Լեւոն Բանիկեան 11.75ական, Գօդոս Էնովքեան, Տքդ. Սահակ Ճակոբեան 11.25ական, Գրիգոր ԱՔՔոբ 11, Սահակ Կուրտիկեան, Մանուկ Միքայէլեան 10.50ական, Տիրան Այճեան, Գեորգ Ճո-

վակիլեան 10ական, Մագսուտ Նուբեան, Գալէնճ գրատուն 8.75ական, Թորոս Վանեցեան, Մանուէլ Շնորհքեան 7.50ական, Սիմոն Թուղլաճեան 6, Թովմաս Աւետիսեան, Յարութիւն Գոչըգեան 5ական։ Լեւոն Ջուպուգեան 3.75, Տքթ. Խաչատուրեան, Սիմոն Էֆ. Խանչէր 3ական, Սահակ Գինեպանեան 2.75, Խաչիկ Թանթաւեան 1 ղշ. գումար 8226.50 ղշ.։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Մ. Տ. Գ. Կելէ-Աչըգ.—Ձեր հաղորդած լուրը արդէն գրուած է։— Յօդուածները կրնաք ղրկել նամակին չորս ծայրերը կարելով։

ԱԶԴ.—Ս. Եկեղեցւոյս վագըֆէն Սամաթիա, Սուլթան Մահմուտ Խայրէտտին Թող Տէմիրճի Օսկեան փողոց Թիւ 15 տուն կէս բաժինը մաքրել միացած ըլլալով, Թաղ. Խորհուրդս յիշեալ տան միւս կէսուն տիրոջը հետ համաձայնելով, ամբողջ տունը աճուրդի դրած է։ Ուստի սոյն տունը գնել փափագողք կը հրաւիրուին ներկայանալ Թաղ. Խորհրդարանս, ամէն տասուօ ժամը 1էն մինչեւ 3, Բուակալէս սկսեալ մինչեւ մէկ ամիս։ (Կնիք) 4—2
7/20 մայիս 1901, Սամաթիա

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.— Ծանր. Պարտուց վարչութիւնը նուազուրդի դրած է գնելու համար 355 մեծ չէքի վառելափայտ և 15000 քիլօ փայտի ածուխ, որոնք առանձնաբար պիտի յանձնուին հետեւեալ տեղերը հետեւեալ քանակութեամբ.— Պոլիս, վարչութեան կեդրոնատեղին՝ 30 մեծ չէքի փայտ և 3500 քիլօ ածուխ։ Պոլիս, Ոգելից ըմպելեաց մասնաճիւղին՝ 30 չէքի փայտ և 3800 քիլօ ածուխ։ Դրոշմաթուղթի ապարանին՝ 250 չէքի փայտ և 1200 քիլօ ածուխ, և Գալաթաճանէէ՝ 45 չէքի փայտ և 6500 քիլօ ածուխ։

Առժամեայ նուազուրդը որոշուած է 1901 մայիս 19/յունիս 1ին, ժամը 10էն մինչեւ ժամը 3 (Ը. Ե.)։ Վերջնական նուազուրդը տեղի պիտի ունենայ 3% զեղչով, առժամեայ նուազուրդին փակումէն մինչեւ 3 օր ետքը։ Երրորդ օրը խնդրանքները պիտի ընդունուին մինչեւ կէս օրէն ետքը ժամը 3 (Ը. Ե.)։

Յիշեալ ապրանքները հայթայթել փափագողները պարտաւոր են անոնց արժէքին հարիւրին 10ը գրաւ դնել վարչութեան կեդրոնական սնտուկին մէջ։ Խնդրանքները պէտք է կեդրոնական վարչութեան մատուցուին կնքուած պահարաններով։ Այս մասին պատրաստուած կանոնագիրը այսօրուընէ սկսեալ հանրութեան տրամադրութեան տակ դրուած է, վարչութեան Էքոնոմայի մէջ, ժամը 10էն մինչեւ կէս օրէն ետքը ժամը 3 (Ը. Ե.)։
4—2 ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
8/21 Մայիս, 1901

ԱԶԴ.— Արեւելեան Բալքելիք պարտաթուղթերուն 188րդ վիճակահանութիւնը հրապարակաւ պիտի կատարուի յառաջիկայ մայիս 19 յունիս 1ին, Հանր. Պարտուց վարչութեան կեդրոնատեղին մէջ, մասնակցութեամբ Օսմ. Կայս. Պանքային։
Կ. Պոլիս. 5/18 մայիս 1901 5—2

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԳԷՈՐԳ ՆԱՇԻՏԵԱՆ
ՓՈՐԱԳՐԻՉ
Էսկի Զափթիէ [illegible] Թիւ 34

56 տարի Եւրոպայի մէջ փորագրութեան արուեստին պարապած ըլլալով, ոսկեղէնի և ուրիշ մետաղներու վրայ կը փորագրէ ճարտարութեամբ, կը շինէ քաուչուէ և մետաղէ կնիքներ, բժշկի, փաստաբանի ցուցանակներ ևլն, փորագրութիւնը կը կատարէ նոր դրութեամբ, այսինքն քիմիական դեղերով, մաքուր և ամենադիւրամատչելի պայմաններ։
ՁԻՆԿՕԿՐԱՖԻ—ՔՍԻԼՕԿՐԱՖԻ
Յանձնարարութիւնք փութով և գոհացուցիչ 8—1

ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ — SALIBORINE

ԴԵՂԱԳՈՐԾ ՎԱՍԻԼԱՔԻ ԹԷՈՏՕՐԻՏԷՍ ՊԱԼԱՇԻ ԿՈՂՄԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ
Արտօնութեամբ Կայս. Առողջական ժողովին
Ծխելէ Բժիշկներու կողմէ ընտրուած ու հաստատուած։

Այս ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ կոչուած փոշին տալով տաքութեան դադրեցնելու ամէն բնական ուժերէն՝ երկու կամ երեք անգամ միայն գործածելով անվտանգ կերպով բոլորովին վտանգաւոր ամէն զեղչ ցաւերը, բորբոքումը, մաշնուելուն մարմին կարծրացումը, ժամուցին գլխացաւը հեղուկը և կեանքը։ Բայց ասանկ առանց ցաւ տալու ամէն մասերու մէջէն գոյացող կարծրացեալ մարմինը և կոճուղը անհետացնելով, կրնայ մարդ ազատօրէն քալել։ Նոյնպէս ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ կրնայ գործածուիլ անուշնիւ և ծածուկ տեղերու համար։

ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ գործածողներ կը հաստատեն անոր ունեցած լաւ արդիւնքը։ — տալու երբեք տաքցնելու ամէն ուժերը։

Գործածութեան եղանակը խորագրին տակի մէջ կը գտնուի։ Ընդհ. կեդրոնատեղին է Վասիլաքի Թէատօրիտէսի դեղատունը, Պէրապէօ, Թիւ 55։ Կը ծախուի նաեւ Պօն-Մարշէն և ամէն առաջնակարգ դեղարաններն և դեղօրէից մթերանոցները։ Գաւառներու դեղարաններու մէջ կը ծախուի 6 ղրուշի։

ԳԻՆ 5 ԴԱՀԵԿԱՆ

Գաւառները 6 դահեկանի բոլ ղրկողը պիտի ստանայ տուփ մը Սալիպօրին։ 36—2

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԻՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլիս, Մահմուտ Փաշայի եօքուշ, Թիւ 271

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ չաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաեւ երեկոյթներու և անուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ շաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մը ունենալով վաճառատանս յանձնարարուած անոյշները և չափազանց շաքարեղէն ծիրը մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին։ Վաճառատանս մէջ կը գտնուի նաեւ Ֆրանսական և ուրիշ տեսակ շաքարեղէնոէր ծովերքր մը։

Գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Գիները չափաւոր են։ 104—45

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԴԵՂՕՐԷԻՑ
Ա. ՆԱԶԱՐԵԱՆ
ԱԺԱՆ, ԹԱՐՄ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՏԵՍԱԿ ԴԵՂԵՐ
ԱՆՊԱԼԱԺ ԸՆՏԻՐ

Յիշեալ մեծ մթերանոցը որ քանի տարիէ ի վեր հաստատուած է Նէնէ Ճամիի հրապարակը Մըսըրլը խանին մէջ, Թիւ 2, 3, 4, իր դեղերուն աժանութեամբը և ընտիր տեսակներովը կարողէ մրցիլ բոլոր նմանօրինակ հաստատութիւններու հետ։ Գաւառներէն եկած յանձնարարութիւնները կը կատարուին կարելի եղածին չափ փութով ու խղճմտօրէն։ Ա. Նազարեան էֆ. ամէն միջոց ձեռք առած է իր յաճախորդները գոհ թողելու համար։ 50—44

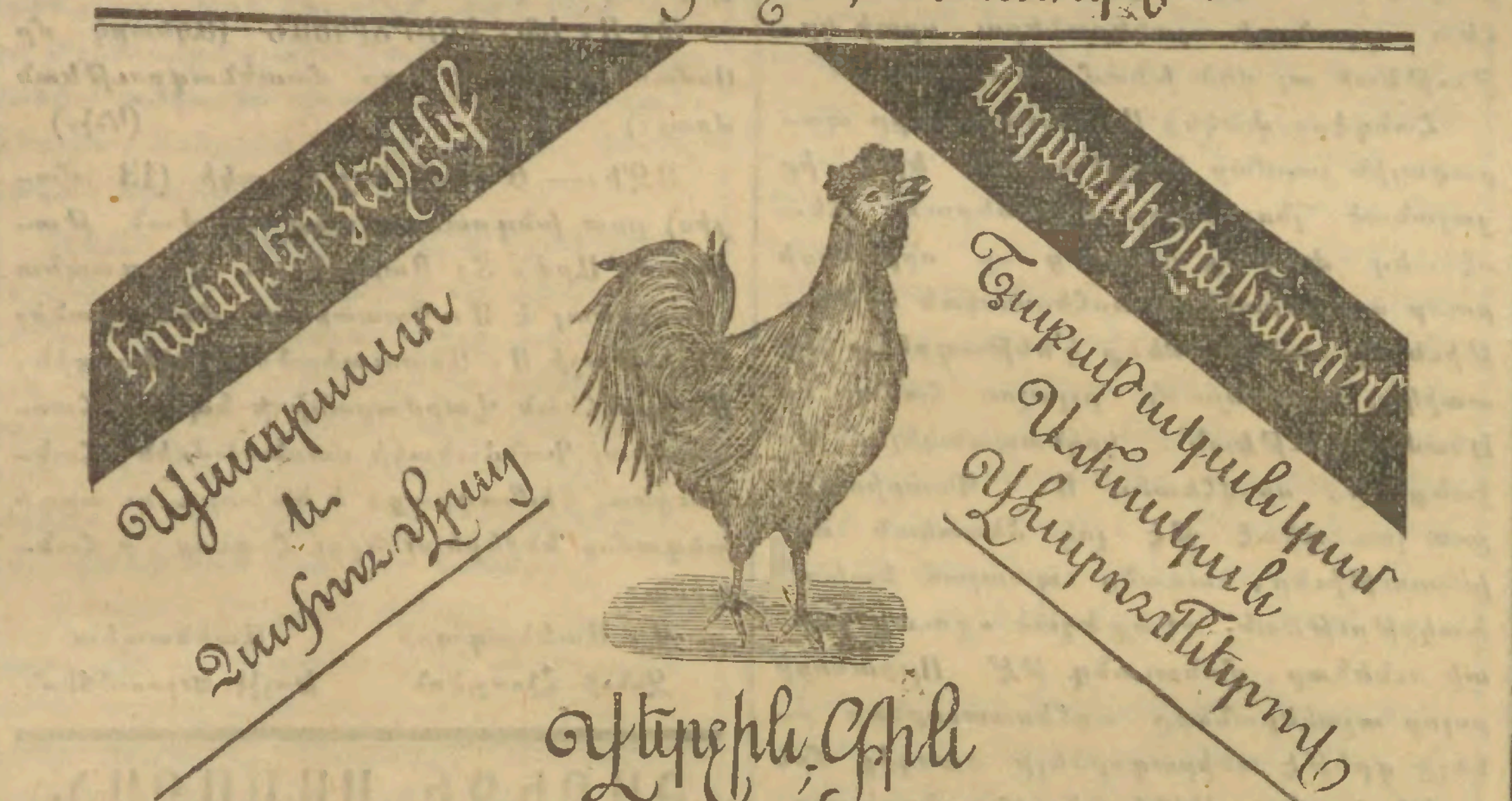
ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլիս, Քիւրքճի Համամ, Թոփալեան խան

Թոփալեան խանի յիշեալ մեծ վաճառատունը, որ հանդերձեղէնաց վաճառատուներուն էն հինը և էն նշանաւորն եղած է, բնաւ իր անունն և տեղը փոխած չէ, և իր տէրը Գ. Էրմէնեան վաճառատան գործառնութեանց մէջ ո՛չ ուրիշ կանոնաւորութիւն մտցուցած է։

Կը ծանուցուի յաճախորդներուն թէ Թոփալեան խանի շրջակաները զանազան անուններով և վերջերս բացուած հանդերձեղէնաց վաճառատուները Գ. Էրմէնեան և Ընկ. վաճառատուներուն հետ ո և է յարաբերութիւն և կապակցութիւն չունին։ Հետեւաբար յաճախորդները կը հրաւիրուին գիմել Թոփալեան խանի վաճառատունը։

1900Ի ՓԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ
ՊԱՐԶՈՒԹԻ՛Ն ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻ՛Ն, ԱՐԱԳՈՒԹԻ՛Ն ԹԵԹԵՒՈՒԹԻ՛Ն
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱԳԻՏԱՐՐԵԱՑԵԱՆՑՈՑ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ
ՆԻՒ-ՀՕՄ

Ստացած է մեծ մրցանակը (Hors concours) և արուեստահանդէսին մէջ անմրցելի եղած է։ Այս մեքենաները ամէն կերպով միւսներէն գերազանց են։ Մեքենաներու գործածութեան կէրպը ձրի կ'ուսուցուի և նորոգութիւնները ձրի կը կատարուին։
Թուրքիոյ համար մէկ ներկայացուցիչ՝ Ց. Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ ՈՐԴԻՔ
ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ.— Պոլիս, Պահճէգաբու, Համիտիյէ Ճատտէսի Թիւ 7.
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ.— Իզմիտ, Սիվրիհիսար, Աֆիոն-Գարահիսարի ևլն. մէջ։

Օրինակի համար, 80 ղշ.ի տղրանք գնողը 20 ղշ. կանխիկ և ամսական համար չորրորդը 5 կամ ամիսը 20 ղշ. պիտի վճարէ։ 160 ղշ.ի գնողը 40 ղշ. կանխիկ և չորրորդը 10 կամ ամիսը 40 ղշ. պիտի վճարէ։ Եւ այսպէս շարունակաբար, սոյն համեմատութեամբ։

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԷՄՆԻՅԷԹ — ԷՄՆԻՅԷԹ
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓԻ ՎՐԱՅ ԶԳԵՍՏՆԵՐ
Սալոնի համար հագուստ
ԳՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ
Դերձակ
Վ. ՍԻՐՈՆԵԱՆՑ

Եթէ ճաշակի տէր էք, եթէ կը փափաքիք առանց խաբուելու երկիւղի՝ վայելուչ հագուստներ գնել, եթէ կ'ուզէք որ ձեր հագուստները ո՛չ անձրեւէն և ո՛չ ալ արեւէն ազդուին՝ դիմեցէք ԷՄՆԻՅԷԹ հագուստի մեծ վաճառատունը, որ 25 տարիէ ի վեր ամենօրեայ յաջողութեան մէջ է եւրոպական մեծ գործարաններու հետ, և ամէն եղանակի յարմար բրդեղէն ապրանքներու առատ պէտքերով հոմբերազած է մթերքը։

ԷՄՆԻՅԷԹի կերպասները, գոյնով և գործուածքով, վերջին նորաձեւութեանց կը համապատասխանէն։ Առաջնակարգ դերձակներու ձեռքով կը պատրաստուին էրիկ մարդոց և տղոց յատուկ ընտիր ճաշակաւոր և դիմացկուն հագուստներու ամէն տեսակները, ինչպէս նաեւ կանանց համար ճնեռ-ներ, վերարկուներ և այլն. Ծայր աստիճան ժամերութեամբ։ Գիները՝ անմրցելի ըլլալու աստիճան աժան։

ԷՄՆԻՅԷԹ վաճառատունը չափի վրայ հագուստի ճիւղ մը ունի, հասարակ Բերայի հանդերձ առաջնակարգ Տուներուն։ 50—40

Սակարկութիւն չկայ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՏԱՂԱՉԱՓՈՒԹԻՒՆ
ԳՐԵՑ ՍՏԵՓԱՆ Ց. ԿՈՒՐՏԻԿԵԱՆ

Օսմանեան գրականութեամբ զբաղողներու համար խիստ կարեւոր գիրք մըն է, որուն մէջ բացատրուած են տաղաչափութեան բոլոր օրէնքները։ Գին 5 ղրուշ։

Նահանգային կարմիր Աքոր
299, Մեծ Խաչի Փողոց, Ձորապ, 299

PRINTEMPS
Օ ԲՐԷՆԹԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ս. ԳԱԼՖՕՐՈՒԼՕ
ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 345

Բերայի Թագաւորութիւնը Մեծ Պողոտան լայնցնելու համար, վերջնականապէս որոշուած է ի մօտոյ Օ ԲՐԷՆԹԱՆ վաճառատունը (պատկանեալ Գ. Գալֆօրուլօի) կործել, ինչպէս նաեւ Նորակառոյց Անգլիական դեղատան քովը գտնուող միւս շէնքերը, վաճառատունը բնակարանը վերաշինութեան միջոցին գոց պիտի մնայ, և անոր տէրը ստիպեալ է, կարելի եղածին չափ շուտ ամբողջ կերպասները, գլխարկները ևլն. մեծ զեղջումով ծախելու։ Ուստի վերոյիշեալ վաճառատան տէրը պատիւ ունի ծանուցանելու արգոյ հասարակութեան որ սկսեալ 23 երկուշաբթի էն սկսեալ 100էն 20 զեղչով պիտի ծախուին աւելին կարգի մետաքսեղէններ և բրդեղէններ, ակնանց վերարկուներ, զանազան կտաւեղէններ, սանթէլներ, հովանոցներ, վերջերս Փարիզէն հասած և նուրբ ճաշակով պատրաստուած տիկնանց գլխարկներ, ևլն։

Հետեւաբար մասնաւորապէս կը յանձնարարուի արգոյ հասարակութեան այսպիսի առիթէ մը օգտուիլ։ 37—11

ՖԷՊՐԻՍ հանրածանօթ լուսանկարչատունը (Բ. Թարգուլ և Ա. Գավճեան) այս անգամ իր նախորդ տեղէն փոխադրուած է Պոն Մառշէին դիմացը, Ալլամվերտիի բնաշ կարանին քով գտնուած նոր շէնքը։ Ֆէպրիս լուսանկարչատունը այս նոր շէնքին մէջ կ'արժէ անգամ մը տեսնել, որովհետեւ ոչ թէ լուսանկարչատուն այլ Արեւելեան Թանգարան մը դարձած է։

ՏՈՔԹ. ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
Մանկաբարձ, և ծնանելոց բժիշկ կիներու արգանդային և ջղային հիւանդութեանց։

Սոյն բժիշկը, որ երկար տարիներ Պոլսոյ մէջ ճարտարապէս իր արհեստը ի գործ դրած և այժմ մէկ քանի տարիներ եւ Բարիզի մէջ մասնագիտական ուսումներով զբաղած է, կը գտնուի Բէրա Մէքթէպ-Գալյոնճի փողոց 29 Թիւ տունը։

Իրեն մասնագիտութիւն ընտրած է մանկաբարձութիւնը, և բժշկութեան էն վերջին և կատարեալ մեթոտներուն համաձայն կը բուժէ կիներու արգանդի և զանազան ջղային հիւանդութիւնները, ինչպէս նաեւ ուրիշ հիւանդութիւններ յաջողապէս կը բուժէ ելեկտրական-մեքենայի նորագոյն մեթոտով, մինչեւ իսկ չափազանցներու մէջ ազատելով հիւանդը սոյն միջոցով վիրաբուժական գործողութեան մը պէտքէն։

Ռէօնթկէնեան հրաշալի ճառագայթներով կը քննէ, կը գտնէ դիպուածով կուլ տուած կամ ո և է կերպով մարմնոյն մէջ մտած դրամ, գնդակ, ասեղ ևն., ինչպէս նաեւ կոտրած կամ տեղէն խախտած ոսկորները, սառմուքը, աղիքներու և երիկամունքներուն մէջ գոյացած քարերը կամ ուռերը, և վերջապէս սրտին և թոքերուն մէջ գոյացած հիւանդութիւնները, հիւծախտին զանազան աստիճանները, և անձի մը՝ հիւծախտի ենթարկուելէն առաջ՝ դէպի այդ հիւանդութիւնը հակամիտութիւն ունենալը կամ ոչ։ Այս բոլորը կը ցուցնէ (radloscopie) այցելուին. և ի պահանջել հարկին անոնց լուսանկարն ալ հանելով (radiographie) յաճախորդին կուտայ իբրեւ մուրհակ։

Տքթ. Չիլինկիրեան ամէն օր կէս օրէն վերջը հիւանդ կ'ընդունի իր տունը, և հինգշաբթի օրերն ալ նոյն ժամուն ձրիապէս կը դարմանէ աղքատները։ 30—17

ՏԱՐԱԾԱՅՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒՈՂ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱՑ, ՓԱՍՏԱԲԱՆԱՑ ԵՒՆ.

Կ. Պոլսոյ, գաւառներու և Եւրոպայի մէջ ոեզանաւորական, առեւտրական և դատական փորձեր ունեցող անձերէ անոնք որ կը փափաքին գիտնալ թէ իրենց գործերը ի՛նչ վիճակի մէջ են, 30 ղշ.ի դրոշմաթուղթ մը ղրկեն ՂԱԼԱԹԻԱ, ԻԶԶԷԹ ՓԱՇԱ ԽԱՆ, ԹԻՒ 9 ԱՆՏՈՆ ԱԼԻՔ ԷՖ.Ի գրասենեակը, և անմիջապէս իրենց ո և է հարցումին պատասխանը կը ղրկուի։ Հեռագրով պատասխան ուզողները պէտք է հեռագրին ծախքն ալ ղրկեն։

ԳԻՆԻ, ՕՂԻ ԵՒ ՔՕՆԵԱՔ
ԽՆԴՐՈՂՆԵՐ ԴԻՄԵՆ
ԻԶՄԻՐ, Հայոց Առաջնորդարանի փողոց
ՄԵԾ ԳԻՆԵՏՈՒՆ ԳՈՒՇ ԱՏԱՅԻ

Այս հանրածանօթ գինետան մէջ կը գտնուին Գուշ ատայի զուտ խաղողէ շինուած գինիներ, օղի, քօնեաք, ռուսի, սիզ և ամէն տեսակ մասթիքա։

ՏԱՍՆԵՐԿՈՒ ՏԱՐՈՒԱՆ ԳԻՆԻՆԵՐ
Կ. Պոլսէն և գաւառներէն եկած խնդրանքներ—մեծ կամ փոքր քանակութեամբ—մենոյն ճշդութեամբ ու արագութեամբ կը կատարուին։

Գինեը ԽԻՍՑ չփայել նամակափակելով է դիմել
ՍՏԵՓԱՆ Մ. ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ
Հայոց Առաջնորդարանի փողոց, ԻԶՄԻՐ
35—24

ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ

LYTHITE

«Լիթայթ» մարքայով Ամերիկեան ներկեր, ամէն ճաշակի յարմար գոյներով % 50 աժան սովորական իւղաներկերէն, ջուրի, արեւի և հրդեհի դէմ դիմացկուն։ Քաթալոկ և օրինակներ ձրի։ Դիմել Նիւ-Էքոնոմիք Սթօր վաճառատուն, Ղալաթիա, Ինայէթ խան, Օսմ. Կայս. Պանքային դէմ։ 24—5

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (108)

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՈՃԻՐԸ

ՄԱՍՆ Բ.
ՍԻՐՈՅ ՏԱՌԱՊԱՆՔՆԵՐԸ

Բ.
ԼԱՆԹԻՒՌ, ԼԱՆԹԻՒՌԼԷԴ ԵՒ ԼԱՆԹԻՒՌԼԻՒ

Բարիզի փողոցներուն մէջ լքուած և թաղերին բերմամբ իրարու հետ մտերմութիւն հաստատող 3 խեղճ փոքրիկներու կեղծ անունները էին ասոնք։ Այս տղաքը խուլ վայրի եղամիլում մը քիչ մը եղամըլշտութիւն սորված ըլլալով, Բարիզի փողոցներուն մէջ կը մուրային իրենց օրապահիկը ճարելու համար։ Լանթիւռ ջութակ կը նուագեր, Լանթիւռլէդ կիթառ, և Լանթիւռլիւ ուրիշ նուագարան մը։ Երեքին բուն անունները էին Ժիլբէռ, Ժաննէդ և Լիւսիէն։ Ընտանիքի անուն չունէին և իրենք իսկ չէին գիտեր թէ ո՛ւր ծնած էին և ո՛ւրկէ կուգային։

Երեքն ալ գրեթէ միեւնոյն տարիքն ունէին 15էն 17, և կ'ապրէին տառ անդ քաղաքէ քաղաք, գիւղէ գիւղ թափառելով և փողոցներուն մէջ կիթառչութիւն ընելով։

Տարի մը առաջ երկու լաթախաղացներ երկար պայթի մը համար ամսականով վարձած էին այդ երեք պատանիները։

Սեպտեմբեր ամսուն փոքրիկ խումբը Բլէսուն գնաց, որու տօնավաճառի տենն էր, ճիշդ այն օրը յորում գործուած էր Հայր Ժիւռօնթայի սպանութիւնը։ Երկու լաթախաղացները և իրենց հօմանուհիները գրեթէ միշտ կը ծեծէին երեք տղաքը, այնպէս որ իրենց ընկերակցութիւնը չատ երկար չտեւեց և տօնավաճառը դեռ չլմնցած Լանթիւռ, Լանթիւռլէդ և Լանթիւռլիւ խումբէն բաժնուեցան։

Այդ օրէն ի վեր տարի մը անցած էր և երեք պատանիները տեղէ տեղ պտտելով նորէն Բլէսուն դարձած էին, ուր Լանթիւռլէդ (Ժաննէդ, 15 տարեկան աղջիկ մը) հիւանդացաւ։ Երկու պատանիները իրենց սիրելի ընկերուհին խնամելու և դարմանելու համար ամէն միջոց ի գործ դրին, և նոյն իսկ մուրացին Բլէսոնի մէջ։ Երկուքն ալ յաճախ գիւղին շրջակաները կը պտտէին, մօտակայ գիւղակներէն ողորմութիւն հաւաքելու համար։

Օր մը Լանթիւռ և Լանթիւռլիւ Վիլֆառի գիւղակին տանջեւ հասնելով սկսան իրենց նուագարաններով բաներ մը վարնել։ Գիւղակին պարտիզպանը դուրս ելաւ և քիչ մը դրամ տալով ուզեց ճամբել զանոնք, սակայն Բոլէդ որ նոյն պահուն անկէ կ'անցնէր, երկու տղայոց դէմքին վրայ նկարուած տխրութենէն զգածուելով անոնց մօտեցաւ։

Դետափի դատաւորութեան ժառանգորդուհին քաջալերուելով երկու տղաքը երկար իրենց վիճակը նկարագրեցին, և որովհետեւ ալ Վիլֆառ այրի դքսուհին արտօնութիւն տուած էր իրեն աղքատներուն օգնելու կրցածին չափ, Բոլէդ խոստացաւ նոյն իրիկունը այցելել Լանթիւռլէդին։

Իրիկունը Բոլէդ հիւանդ աղջկան գտնուած տեղը գնաց։ Լանթիւռ և Լանթիւռլիւ դեռ չէին վերադարձած։ Բոլէդ խարխուլ սանդուղէ մը վեր ելլելով աղօտ մթնոլորտի մը մէջ գտաւ ինքզինքը։ Մեծ ծակ մըն էր, քան թէ սենեակ մը։ Միակ պատուհանին բոլոր ապակիները կոտրած էին, և սենեակին առաստաղը ծակ եղած էր։

Անկողինի նման բանի մը վրայ 15 տարեկան նիհար և գեղանի աղջիկ մը պառկած էր, հիւանդութեան ազդեցութենէն աչքերուն եզերքը սեւ շրջանակներ գծուած, այտերը տենդէն կարմրած և շրթունքները չորցած։

Քիչ մը հեռու երկու աթոռակներու կրթնցուած երկայն տախտակ մը սեղանի տեղ կը ծառայէր, որուն վրայ քիչ մը գեղ, գաւաթներ և շիշ մը ջուր կը գտնուէին։

—Խե՜ղճ աղջիկ, մրմնջեց Բոլէդ, այս տեղը քաջառողջ մարդն անգամ կը մեռնի, ո՜ւր մնաց հիւանդը։

Եւ անմիջապէս պանդոկին վարի յարկը իջաւ, պանդոկապետը գտաւ և կոկիկ կերպով կահաւորուած սենեակ մը վարձեց, 15 օրուանն ալ կանխիկ վճարելով, և հրամայեց որ աղջիկը հոն փոխադրեն։

Քառորդ ժամ ետքը Ժաննէդ (Լանթիւռլէդ) մաքուր անկողինի մը վրայ պառկած էր, և Բոլէդ, գթութեան քոյրի մը, պէս հոգածութեամբ հէգ աղջկանին մազերը յարդարած և ճակտին վրայ խողովակներ շինած էր։

Բոլէդ ամէն բան կարգի դնելէ ետքը Վիլֆառի բժիշկը կանչել տուաւ։ Բժիշկը, բարի ծերուկ մը, հարկ եղած դարմանները տուաւ հէգ հիւանդին։

Մէկ քանի օր ետքը, յորում Բոլէդ շարունակ այցելած էր հիւանդին, Ժաննէդ կամաց կամաց ապաքինեցաւ, և առաջին անգամ ըլլալով իրիկուն մը Բոլէդը իր սրտին մօտ տեսնելով սկսաւ ուշադրութեամբ զննել զայն։

Հէգ հիւանդը, որուն տենդը անհետացած էր, բաւական ատեն իր խոշոր և գթառատ աչքերով Բոլէդը դիտելէ ետքը, ակար ձայնով մը ըսաւ.

—Չեմ գիտեր թէ ո՛վ էք դուք, օրիորդ, սակայն գիտեմ թէ դուք էք որ խընամեցիք ինծի նման թշուառ, մուրացկան աղջիկ մը։ Կը մտածեմ որ օր մը այդ աղջիկը, մուրացկանը, կարողանայ ապացուցանել թէ ապերախտ մը չէ։ Կեանքս ձերն է, օրիորդ, դուք ազատեցիք զիս, շնորհակալ եմ...

(Շարունակելի)

Թարգմ. ՊՕՂՈՍ ՉԻՉԷՔՃԵԱՆ